

SLOVENSKÁ KNIŽNICA PRE NEVIDIACICH
MATEJA HREBENDU V LEVOČI
ŠTÚROVA 36, 054 65 LEVOČA

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2021

Organizácia: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu
v Levoči

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Typ hospodárenia: príspevková organizácia

Obsah

	strana
1	Identifikácia organizácie 3
2	Zhodnotenie činnosti organizácie 4
3	Ciele organizácie a prehľad ich plnenia 22
4	Rozpočet organizácie 32
4.1	Plnenie ukazovateľov rozpočtu 32
4.2	Rozbor nákladov a výnosov 37
4.3	Hodnotenie hospodárskeho výsledku 41
4.4	Prioritné projekty a ich plnenie 42
4.5	Rozbor výdavkov podľa prvkov ekonomickej klasifikácie a zdrojov 42
4.6	Vyhodnotenie použitia mimorozpočtových prostriedkov 45
5	Prostriedky Európskej únie a na spolufinancovanie 45
6	Podnikateľská činnosť 46
7	Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie 46
8	Zhodnotenie zamestnanosti 48
9	Hlavné skupiny používateľov výstupov organizácie 56
10	Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi 58
11	Záver 59
	Príloha

1 Identifikácia organizácie

Názov: Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči

Sídlo: Štúrova 36, 054 65 Levoča

Rezort: Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Forma hospodárenia: príspevková organizácia

Dátum zriadenia: 1. 1. 1999

Riaditeľ: Ing. František Hasaj

Členovia vedenia: Ing. Marián Ferko, zástupca riaditeľa - vedúci ekonomicko-hospodárskeho oddelenia

PhDr. Mária Bendíková, vedúca sekretariátu riaditeľa

Mgr. Alena Repaská, vedúca oddelenia knižnično-informačných služieb

Mgr. Daniela Dubivská, vedúca redakcie

Ing. Milan Heimschild, vedúci oddelenia zvukových štúdií

Ing. Ján Meluch, vedúci oddelenia tlače a expedície

IP tel.: +421 53 2451201, 202, 001

e-mail: skn@skn.sk

adresa internetovej stránky organizácie: www.skn.sk

Základný účel a predmet činnosti:

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči ako celoštátna špeciálna knižnica poskytuje knižnično-informačné služby nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým v rozsahu odôvodnenom ich zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich kultúrne, informačné, vedecko-výskumné a vzdelávacie potreby.

Knižnica v rámci predmetu činnosti najmä

- a) dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje špecializovaný knižničný fond,
- b) dopĺňa, odborne eviduje, spracováva, uchováva, ochraňuje a sprístupňuje dokumenty o slepeckom hnutí v Slovenskej republike,
- c) poskytuje knižnično-informačné služby nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým v rozsahu odôvodnenom ich zdravotným postihnutím,
- d) vyrába, vydáva, sprístupňuje a distribuuje periodické a neperiodické publikácie v špeciálnych formách
  - v Braillovom písme,
  - vo zväčšenom type písma,
  - vo zvukovom zázname,
  - v reliéfnej grafike,
  - v elektronickej forme,
- e) v oblasti svojej špecializácie poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby iným knižniciam,
- f) pôsobí ako metodické, poradenské, koordinačné a vzdelávacie centrum pre nevidiacich, slabozrakých a inak zdravotne postihnutých v Slovenskej republike,
- g) je konzervačnou knižnicou Slovenskej republiky,
- h) za odplatu poskytuje a distribuuje výrobky a pomôcky pre nevidiacich a slabozrakých, ktoré súvisia s produkciou knižnice,

- i) organizuje kultúrne a odborné podujatia, výchovno-vzdelávacie podujatia, výstavy, zabezpečuje informačné vzdelávanie používateľov,
- j) v oblasti svojej pôsobnosti nadväzuje priame vzťahy s inými právnickými osobami a fyzickými osobami doma i v zahraničí a so súhlasom zriaďovateľa vstupuje do medzinárodných združení s inými pamäťovými a fondovými inštitúciami,
- k) prevádzkuje ubytovacie zariadenia vo svojej správe, ktoré sa využívajú na dočasný pobyt pre potreby knižnice, iných kultúrnych organizácií a zriaďovateľa v súlade s platnými právnymi predpismi,
- l) plní funkciu Slovenskej autority pre Braillovo písmo.

2 Zhodnotenie činnosti organizácie

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči (ďalej len „SKN“ alebo „knižnica“) má **výhradné postavenie v oblasti zabezpečovania prístupnosti k informáciám pre osoby so zrakovým postihnutím a pre osoby s inými poruchami čítania v Slovenskej republike**. Knižničný fond SKN v prístupných formátoch predstavuje jedinečný zdroj pre šírenie literatúry, poézie, filmov, učebníc a ďalších relevantných informácií v celej svojej rozmanitosti pre túto skupinu obyvateľstva.

ODBORNÁ KNIŽNIČNÁ ČINNOSŤ

KNIŽNIČNÝ FOND

K 31. 12. 2021 SKN evidovala vo svojom knižničnom fonde **63 238 knižničných jednotiek** (ďalej len „kn. j.“), z toho 42 026 kn. j. zvukových dokumentov a 21 212 kn. j. dokumentov v Braillovom písme. Do knižničného fondu bolo v priebehu roka doplnených 4 762 kn. j., z dôvodu poškodenia, zastaranosti a duplicity bolo vyradených 1 770 kn. j.

Knižničné jednotky spolu		63 238
z toho	zvukové dokumenty	42 026
	braillovske dokumenty	21 212
Prírastok v kn. j.		4 762
z toho	zvukové dokumenty	3 908
	braillovske dokumenty	854
Úbytky v kn. j.		1 770
z toho	zvukové dokumenty	1 769
	braillovske dokumenty	1

Používatelia mali k dispozícii 7 474 titulov zvukových dokumentov a 3 714 titulov v Braillovom písme. Prostredníctvom digitálnej knižnice si mohli vybrať z 8 250 online zvukových kníh a časopisov. Okrem našej produkcie ponúkame čitateľom v digitálnej knižnici filmy s audiokomentárom pre nevidiacich z videoarchívu RTVS – Dokorán. Digitálna knižnica bola v roku 2021 rozšírená o službu e-Braille, ktorá umožňuje sťahovanie kníh v Braillovom písme. Knihy e-Braille sú určené čitateľom, ktorí využívajú pri čítaní braillovske riadok. Zrakovo postihnutým študentom základných škôl sme v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR v Bratislave sprístupnili na webovej stránke knižnice učebnice, pracovné zošity a odporúčanú literatúru.

DOPLŇOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Doplňovanie knižničného fondu (ďalej len „KF“) bolo realizované formami – **vlastná výroba dokumentov vo zvukovom vyhotovení a v Braillovom písme, kúpa, povinný výtlačok a dar.** Spravidla vyhotovujeme 18 kópií z 1 titulu zvukovej knihy na CD vo formáte MP3 a 1 kópiu online vo formáte MP3 so zvukovou pečiatkou. Braillovske dokumenty sú vyhotovované v 2 exemplároch.

Akvizičná a edičná činnosť knižnice sa riadila plánom činnosti akvizičnej komisie, ako aj podnetmi, pripomienkami a požiadavkami používateľov.

K 31. 12. 2021 bol KF doplnený o **4 762 knižničných jednotiek**, čo predstavuje **891 titulov**, z toho:

Zvukové dokumenty 3 908 kn. j. (750 titulov)

- 3 534 kn. j. (376 titulov) na CD vo formáte MP3,
- 337 kn. j. (337 titulov) v online formáte,
- 37 kn. j. (37 titulov) povinné výtlačky.

Braillovske dokumenty 854 kn. j. (141 titulov)

- 815 kn. j. (105 titulov) v Braillovom písme,
- 35 kn. j. (35 titulov) printové dokumenty,
- 2 kn. j. (1 titul) povinné výtlačky,
- 2 kn. j. dary.

V porovnaní s rokom 2020 sme v ukazovateli prírastok zaznamenali pokles o 570 kn. j. Knižnica je určenou právnickou osobou na získavanie povinného výtlačku v zmysle zákona č. 212/1997 Z. z. o povinných výtlačkoch periodických publikácií, neperiodických publikácií a rozmnoženín audiovizuálnych diel v znení neskorších predpisov. V rámci povinného výtlačku bolo do KF doplnených 39 kn. j. Darom sme získali 2 kn. j.

Knižničný fond pravidelne dopĺňame aj o printové dokumenty, ktoré sú svojou formou spracovania vhodné pre zdravotne postihnuté deti a mládež – knihy so zväčšeným typom písma, obrázkové publikácie atď.

Porovnávací tabuľka

Ročný prírastok KF v kn. j.	2017	2018	2019	2020	2021
Zvukové dokumenty	4 074	4 206	4 029	4 220	3 908
Braillovske dokumenty	877	992	1 032	1 112	854
Spolu	4 951	5 198	5 061	5 332	4 762

V roku 2014 sme začali s postupným nahrádzaním najčítanejších zvukových kníh na audiokazetách CD nosičmi vo formáte MP3. V tejto aktivite sme pokračovali aj v hodnotenom období a zmenu nosiča sme zrealizovali u ďalších 195 titulov. Od roku 2014 sme nahradili 1 410 najčítanejších titulov.

Žánrové rozdelenie prírastku KF zvukových a braillovske dokumentov

Žáner	Počet kn. j.
Zvukové dokumenty	
Beletria pre dospelých	2 835
Náučná literatúra pre dospelých	477
Beletria pre deti a mládež	198
Náučná literatúra pre deti a mládež	24
Povinné výtlačky	37
Elektronické dokumenty	337

Dokumenty v Braillovom písme	
Beletria pre dospelých	736
Náučná literatúra pre dospelých	41
Beletria pre deti a mládež	34
Náučná literatúra pre deti a mládež	6
Povinné výtlačky	2
Printové dokumenty	
Beletria pre deti a mládež	35
Spolu	4 762

SPRACOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

Spracovanie dokumentov získaných do knižničného fondu prebiehalo priebežne automatizovane v knižnično-informačnom systéme (ďalej len „KIS“) Virtua. V KIS bolo vytvorených 880 bibliografických záznamov. SKN eviduje prírastky kníh v elektronickej forme. K 31. 12. 2021 bolo spracovaných v KIS Virtua 4 762 kn. j. Taktiež boli vytvorené prírastkové zoznamy a zoznam úbytkov za rok 2020. V hodnotenom období bolo vytlačených 4 762 čiarových kódov, ktorými sa označili nové prírastky zvukových a braillovských dokumentov. Zvukové dokumenty boli doplnené aj o názvové štítky v Braillovom písme. Pokračovalo sa v bibliografickom spracovávaní KF v automatizovanom systéme Libris, ktorý sa využíva pri tvorbe edičných plánov a akvizícií.

OCHRANA KNIŽNIČNÉHO FONDU

Ochranu knižničného fondu knižnica zabezpečovala správnou a presnou evidenciou výpožičiek, sledovaním dodržiavania stanovenej výpožičnej lehoty a pravidelným zasielaním upomienok po jej uplynutí. Používateľom bolo poštou odoslaných 240 upomienok.

Knihovníci sústreďovali poškodené dokumenty, mesačne spracúvali a zadávali požiadavky na ich opravu. Na pracovisku výpožičiek braillovských dokumentov bol priebežne uvoľňovaný priestor pre pribúdajúci fond braillovských kníh ich presunom do skladu. Na zasielanie braillovských dokumentov používame expedičné tašky vyrobené z PVC materiálu. Zvukové dokumenty posielame v špeciálnych prenosných kontajneroch (audiokazety) a v polyetylénových vreckách (CD nosiče).

Pokračovali sme vo výmene starých CD obalov zvukových kníh za nové DVD obaly vrátane nových popisov, čiarových kódov a označenia v Braillovom písme. Taktiež bola zrealizovaná archivácia zvukových a braillovských časopisov vydaných v SKN. Časopisy sú uložené v archíve periodík v budove na Námestí Majstra Pavla.

VYRAĐOVANIE KNIŽNIČNÉHO FONDU

V hodnotenom období bolo na základe Príkazu riaditeľa č. 2/2021 z dôvodu poškodenia, zastaranosti a duplicity vyradených 1 770 kn. j. zvukových dokumentov v celkovej hodnote 33 844,96 EUR. Dokumenty boli vyradené v KIS Virtua a následne zlikvidované.

EDIČNÁ ČINNOSŤ

Edičná činnosť patrí v knižnici medzi významné aktivity. Zodpovedá za ňu **akvizičná komisia**, ktorej prioritou je zvyšovanie kvality a úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb s prihliadnutím na štruktúru, požiadavky a potreby používateľov. Do výberu kníh sa aktívne zapájajú aj používatelia knižnice, ktorí predkladajú svoje návrhy, požiadavky a pripomienky pracovníkom výpožičných služieb. Používatelia majú na webovej stránke SKN k dispozícii priečnik – Návrhy čitateľov do edičného plánu, kde môžu poslať svoje tipy a námety.

Členovia akvizičnej komisie sa v hodnotenom období stretli na troch zasadnutiach a zadali do výroby 299 titulov, z toho 187 titulov na spracovanie do zvukového záznamu a 112 titulov na spracovanie do Braillovho písma. Na jednotlivých zasadnutiach sa hodnotilo aj plnenie edičných

plánov, ktoré pozostáva zo sledovania postupu spracovania jednotlivých zadaných titulov od procesu výroby, cez bibliografické spracovanie, až po ich vydanie a zaradenie do knižničného fondu.

V roku 2021 bolo zakúpených 299 titulov čiernotlačových kníh v celkovej hodnote 3 152,82 EUR. Čiernotlačové knihy slúžia ako podklady k ďalšiemu spracovaniu kníh, ktoré sú následne vydané v Braillovom písme alebo vo zvukovom zázname.

Národná agentúra ISBN so sídlom v Slovenskej národnej knižnici v Martine pridružuje SKN bloky čísel a knižnica ich postupne priraduje vydávaným dokumentom. Zoznamy pridelených ISBN spracovávame mesačne a zasielame ich Národnej agentúre ISBN.

V hodnotenom období bolo zaslaných 748 titulov povinných výtlačkov zvukových dokumentov Slovenskej národnej knižnici v Martine a Univerzitetnej knižnici v Bratislave. Zasielanie povinných výtlačkov braillovských dokumentov pre Slovenskú národnú knižnicu v Martine bolo od januára 2021 z dôvodu novelizácie zákona o povinných výtlačkoch č. 198/2020 Z. z. pozastavené.

BIBLIOGRAFICKÁ, DOKUMENTAČNÁ A INFORMAČNÁ ČINNOSŤ

Bibliograficko-informačnú službu pre dospelých a detských používateľov sme orientovali predovšetkým na individuálne konzultácie a poskytovanie bibliografických a faktografických informácií. **Individuálny prístup ku každému používateľovi** umožňoval upriamovať jeho pozornosť na novinky vo fonde so zreteľom na jeho žánrový záujem. Používateľom sme poskytovali **bibliografické informácie o knihách a periodikách** z našich informačných zdrojov, a to **ústne, telefonicky, elektronickou poštou a prostredníctvom internetovej služby Spýtajte sa knižnice**.

Knižnica vytvárala bibliograficko-informačný aparát. O nových knihách v knižničnom fonde dostávali používatelia informácie prostredníctvom knižných noviniek uverejňovaných v periodikách vydávaných SKN a na webovej stránke knižnice. **Knižné novinky** sú tlačené aj v Braillovom písme a sú k dispozícii používateľom v priestoroch výpožičných služieb. Používatelia využívajú online aj tlačené katalógy kníh.

METODICKÁ ČINNOSŤ

SKN sa v oblasti metodickej činnosti orientovala najmä na zabezpečenie metodických funkcií vo vnútri knižnice, na vzájomnú spoluprácu s odbornými oddeleniami a na riešenie koncepčných a operatívnych otázok.

Metodická a poradenská činnosť bola vykonávaná taktiež **pre 29 verejných knižníc SR**, v ktorých sú zriadené **pracoviská poskytujúce služby pre zdravotne postihnutých používateľov**. Od roku 2015 cirkulujú v týchto knižniciach len zvukové dokumenty na CD nosičoch. K 31. 12. 2021 bolo vykonaných 44 metodických návštev zameraných na využívanie poskytnutého knižničného fondu a prácu so zdravotne postihnutými používateľmi. Prostredníctvom putovných súborov bolo knižniciam dodaných 5 925 kn. j. zvukových dokumentov, čo je porovnateľné s minulým rokom. Výmena súborov sa uskutočňuje v pravidelných štvrtročných intervaloch. Na základe požiadaviek knižníc sme operatívne pripravovali aj mimoriadne súbory podľa požiadaviek verejných knižníc. Pracoviská pre ZP používateľov evidovali 794 používateľov a zrealizovali celkovo 21 422 výpožičiek. Tieto štatistické údaje získavame z výkazov, ktoré nám vyhodnocujú a posielajú jednotlivé verejné knižnice.

V hodnotenom období boli vypracované nasledujúce ročné výkazy: Ročný výkaz o knižnici a Ročný výkaz o neperiodických publikáciách.

KNIŽNIČNÉ SLUŽBY

Pracoviská výpožičiek zvukových a braillovských dokumentov, zásielková služba a komunitné centrum – čítareň sídli v budove na Námestí Majstra Pavla 32. Používateľom je v týchto historických priestoroch k dispozícii aj vzácny fond ručne prepisovaných braillovských kníh, ktorý obsahuje viac ako 1 000 zväzkov. Výpožičné služby detskej a mládežníckej literatúry poskytujeme v hlavnej budove na Štúrovej ulici 36. Na tomto pracovisku majú mladí čitatelia k dispozícii počítač s hlasovým výstupom a čítaciu lupu taktiež s hlasovým výstupom. Tento priestor slúži aj na organizovanie kultúrno-výchovných podujatí pre mladšiu vekovú kategóriu.

SKN poskytovala **absenčné a prezenčné výpožičky, ústne faktografické a bibliografické informácie**. Vykonávala **zásielkovú službu zvukových a braillovských dokumentov** používateľom na Slovensku i v zahraničí a **cirkulačnú výpožičnú službu prostredníctvom pracovísk pre zdravotne postihnutých vo verejných knižniciach**. Pre levočských starších a imobilných používateľov realizovala pravidelnú týždennú **donášku kníh do domu**. Záujemcom o **digitálnu knižnicu** boli po splnení podmienok registrácie sprístupňované online zvukové knihy a časopisy z webovej stránky SKN.

POUŽÍVATELIA

K 31. 12. 2021 knižnica registrovala 1 182 aktívnych používateľov (z toho 132 používateľov do 15 rokov), čo je o 15 používateľov viac ako v roku 2020. Zaregistrovali sme 78 nových používateľov. Služby digitálnej knižnice aktívne využívalo 492 používateľov.

Porovnávací tabuľka

Aktívni používatelia	2017	2018	2019	2020	2021
Počet aktívnych používateľov	1 109	1 119	1 136	1 167	1 182
z toho používatelia do 15 rokov	103	100	108	126	132

VÝPOŽIČKY

Knižnica poskytuje základné aj špeciálne knižnično-informačné služby z vlastných knižničných fondov všetkým vekovým skupinám podľa ich potrieb. Služby sa zakladajú na princípe rovnosti prístupu pre všetkých, bez ohľadu na vek, rasu, pohlavie, náboženstvo, národnosť, jazyk alebo spoločenské postavenie.

K 31. 12. 2021 knižnica vypožičala 16 784 zvukových dokumentov (v porovnaní s rokom 2020 o 165 viac), 36 230 elektronických dokumentov z digitálnej knižnice SKN (v porovnaní s rokom 2020 o 2 877 viac), 8 454 braillovských dokumentov (v porovnaní s rokom 2020 o 146 menej), 5 925 zvukových dokumentov pracoviskám pre ZP vo verejných knižniciach (v porovnaní s rokom 2020 o 287 menej) a 19 periodík. Knižnica celkovo zrealizovala 67 412 výpožičiek, v porovnaní s minulým rokom je to o 2 582 výpožičiek viac.

SKN vykonala 31 182 výpožičných transakcií, z toho 23 206 tvorili absenčné výpožičky a 7 976 predĺženie výpožičnej lehoty. Vrátených bolo 21 100 dokumentov.

Porovnávací tabuľka

Výpožičky	2017	2018	2019	2020	2021
Zvukové dokumenty	20 336	19 937	18 164	16 619	16 784
Zvukové dokumenty do verejných knižníc	5 966	6 560	6 074	6 212	5 925
Braillovské dokumenty	10 557	10 626	10 319	8 600	8 454
Elektronické dokumenty	32 257	29 165	26 697	33 353	36 230
Periodiká	36	29	58	46	19
Spolu	69 152	66 317	61 312	64 830	67 412

Zásielkovou službou, prostredníctvom ktorej sa zvukové a braillovské dokumenty dostanú k používateľom na celom Slovensku a do zahraničia sme zaslali 5 113 zásielok (z toho 3 991 zásielok zvukových dokumentov a 1 202 zásielok braillovských dokumentov). V porovnaní s rokom 2020 sme odoslali o 122 zásielok viac. Zvukové dokumenty sú zasielané v polyetylénových vreckách, pričom každé takéto vrecko obsahuje spravidla 3 zvukové knihy. V roku 2021 bolo poštou odoslaných viac ako 13 700 zvukových kníh. Braillovské dokumenty sú zasielané v špeciálnych brašniach, v hodnotenom období sme používateľom odoslali takmer 4 300 zväzkov braillovských kníh.

Donáškovou službou, ktorá sa realizuje spravidla raz týždenne, bolo levočským používateľom dodaných 465 kníh v Braillovom písme v počte 1 935 zväzkov a 244 zvukových kníh.

Výpožičný čas

Výpožičné služby	deň	hodiny
Zásielkové	pondelok – piatok	07.00 – 15.00 hod.
Absenčné, prezenčné, čítareň pre dospelých používateľov	pondelok, štvrtok	08.00 – 16.00 hod.
	utorok, streда	08.00 – 15.00 hod.
	piatok	08.00 – 14.00 hod.
	pondelok	09.00 – 15.00 hod.
Absenčné, prezenčné pre deti a mládež	utorok, streда, štvrtok	09.00 – 16.00 hod.
	piatok	09.00 – 13.00 hod.

NÁVŠTEVNOSŤ

Ukazovateľ návštevnosti pozostáva z fyzickej a virtuálnej návštevnosti knižnice (návštevníci prostredníctvom KIS Virtua, návštevníci webovej stránky), taktiež zahŕňa počet účastníkov kultúrno-výchovných podujatí a návštevnosť čítárne.

SKN evidovala spolu 34 166 návštevníkov (v porovnaní s minulým rokom je to o 6 581 viac), z toho 1 423 návštevníkov osobne navštívilo jej pracoviská, 8 707 využilo služby prostredníctvom KIS Virtua, webovú stránku si prezrelo 23 816 návštevníkov a 220 účastníkov sa zúčastnilo kultúrno-výchovných podujatí.

DIGITÁLNA KNIŽNICA

Každým rokom sa kladie väčší dôraz na využívanie vzdialeného prístupu k informačným zdrojom a databázam SKN. Medzi naše najvyužívanejšie služby patrí **sprístupňovanie zvukových kníh a časopisov v digitálnej forme prostredníctvom webového sídla knižnice a mobilnej aplikácie SKN Corvus**. Digitálna knižnica je navrhnutá tak, aby spĺňala všetky štandardy na sprístupnenie informácií a aplikácií pre zrakovo postihnutých.

Začiatkom roka 2021 sme v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií v Bratislave sprístupnili na webovej stránke knižnice **253 učebníc, pracovných zošitov a odporúčanú literatúru pre základné školy**. Naším cieľom bolo sprístupniť digitálne dokumenty pre zdravotne znevýhodnené deti, ktoré navštevujú špeciálne základné školy alebo študujú integrovane v bežných základných školách. Odporúčaná literatúra bola sprístupnená aj vo zvukovej podobe pomocou syntetickej reči. V sprístupňovaní digitálnych učebníc plánujeme pokračovať aj v budúcnosti. V tejto súvislosti sme oslovili zástupcov Edičného portálu Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR s požiadavkou na sprístupnenie ďalších digitálnych učebníc.

Digitálna knižnica SKN bola v roku 2021 rozšírená aj o službu **e-Braille**, ktorá ponúka čitateľom možnosť sťahovania kníh v **Braillovom písme**. Knihy e-Braille sú určené pre čitateľov, ktorí si chcú prečítať knihy vydávané SKN pomocou braillovskeho riadku. Takto budeme sprístupňovať nielen nové knihy, ale aj knihy z archívu, ktoré boli vydané pred rokom 2020. Koncom roka 2021 bolo v digitálnej knižnici sprístupnených 200 kníh v Braillovom písme.

Knižnično-informačné služby digitálnej knižnice zahŕňajú realizáciu úkonov, vďaka ktorým môžu používatelia počúvať zvukové knihy a časopisy z webovej stránky, ankety a hlasovania, na základe ktorých pribúdajú zvukové knihy do digitálnej knižnice, konzultácie k službám digitálnej knižnice, zasielanie časopisov v e-mailovom a CD balíku a referenčné služby.

V hodnotenom období sme rozšírili ponuku digitálnej knižnice o ďalších 614 zvukových kníh a časopisov. V porovnaní s minulým rokom je to o 52 viac. K 31. 12. 2021 digitálna knižnica obsahovala 8 250 zvukových kníh a časopisov.

V roku 2021 si stiahli čitatelia z webovej stránky knižnice 36 230 zvukových súborov. V porovnaní s minulým rokom je to o 2 877 súborov viac.

Pokračovali sme v budovaní archívu časopisov SKN v textovej forme s fulltextovým vyhľadávaním. Na webovej stránke SKN bolo sprístupnených 12 druhov časopisov vydávaných SKN, ktoré obsahovali 20 698 článkov s plnotextovým vyhľadávaním. V hodnotenom období sme rozšírili archív o 957 článkov.

Počas roka 2021 využívalo digitálnu knižnicu SKN **492 aktívnych používateľov**, čo je v porovnaní s rokom 2020 o 12 viac.

Prírastky zvukových kníh a časopisov v digitálnej knižnici

Rok	Počet kníh a časopisov k 1. 1.	Počet kníh a časopisov k 31. 12.	Prírastok kníh a časopisov	Knihy DRM/MP3 k 1. 1.	Knihy DRM/MP3 31. 12.	Prírastok kníh DRM/MP3
2017	5 555	6 200	645	5 017	5 581	564
2018	6 200	6 670	470	5 581	5 978	397
2019	6 670	7 074	404	5 978	6 286	308
2020	7 074	7 636	562	6 286	6 725	439
2021	7 636	8 250	614	6 725	7 137	412

Porovnanie využitia digitálnej knižnice

Rok	Počet zaslaných digitálnych objektov	Objem stiahnutých dát (GB)
2017	32 257	6 400
2018	23 721	7 400
2019	26 697	7 800
2020	33 353	8 800
2021	36 230	10 300

WEBOVÁ STRÁNKA KNIŽNICE – www.skn.sk

Webová stránka, spĺňajúca štandardy prístupnosti, je dôležitým informačným zdrojom, na ktorej sú pravidelne zverejňované aktuálne informácie o činnosti knižnice, pripravovaných podujatiach či iných aktivitách. Zjednodušená web stránka, optimalizovaná pre mobilné zariadenia m.skn.sk výrazne uľahčuje využívanie digitálnej knižnice. V súvislosti s platnou legislatívou sme na webovej stránke prijali potrebné opatrenia v oblasti ochrany osobných údajov.

Webová stránka knižnice v roku 2021 zaznamenala 55 256 návštev od 23 816 návštevníkov, ktorí spolu navštívili 267 541 podstránok.

KULTÚRNO-VÝCHOVNÁ ČINNOSŤ

Knižnica okrem odborných činností a služieb pripravila pre svojich používateľov a verejnosť rôzne kultúrno-spoločenské aktivity. V roku 2021 bolo zorganizovaných 9 podujatí. Zúčastnilo sa ich 220 návštevníkov. Plánované podujatia, ktoré neboli zrealizované pre prijaté opatrenia súvisiace s pandemiou choroby Covid-19 sa uskutočnia v náhradných termínoch.

Prehľad kultúrno-výchovnej činnosti

P. č.	Termín	Forma	Názov podujatia	Cieľová skupina	Počet
1.	13. 4.	Literárny klub	Literárny klub	členovia a priaznivci LK + online	18
2.	20. 5.	Beseda	Predstavenie a krst knihy Viery a Jána Ličkovcov Zrkadlo života v Braillovom písme, spojené s rozprávaním autorov, dlhoročných tyflopédagógov.	čitateľská verejnosť + online	32
3.	14. 6.	Beseda	Beseda s Matejom Zámečnikom , ekoaktivistom a autorom kníh pre deti	ZP deti	33
4.	29. 6.	Literárny klub	Literárny klub SKN – hosť: Martin Horbal , textár, básnik, divadelný prozaik a hudobník	členovia a priaznivci LK + online	20
5.	9. 9.	Výstava	O hubách jedlých, nejedlých a jedovatých – výstava spojená s prednáškou v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši	ZP deti, čitateľská verejnosť	48
6.	20. 9.	Zápis prvákov do knižnice	Naučme sa čítať – zápis prvákov do knižnice	ZP deti	10
7.	22. 9.	Beseda	Beseda so spisovateľkou Ivanou Ondriovou , úspešnou autorkou románov pre ženy	čitateľská verejnosť + online	32
8.	27. 9.	Detská čitateľská súťaž	Vyhodnotenie 17. ročníka detskej čitateľskej súťaže Sovička a vyhlásenie 18. ročníka súťaže	ZP deti	10
9.	30. 9.	Literárny klub	Literárny klub SKN – hosť: Martin Hlavatý , prozaik, hudobný manažér a textár	členovia a priaznivci LK + online	17
Spolu: 220 návštevníkov					

EDIČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

REDAKČNÁ ČINNOSŤ

SKN v roku 2021 vydávala **18 titulov časopisov v šiestich formátoch prístupných vnímaniu osôb so zrakovým a iným zdravotným postihnutím**, a to:

- v Braillovom písme,
- vo zväčšenom type písma,
- vo zvukovom zázname vo formáte MP3 na CD nosičoch,
- vo zvukovom zázname vo formáte MP3 cez webové rozhranie – audioweb,
- v textovom formáte (TXT, RTF) na CD nosičoch – CD balíček,
- v textovom formáte (TXT, RTF) elektronickou poštou – e-mailový balíček.

Jednotlivé časopisy vychádzajú s periodicitou dvojtýždenníka, mesačníkov, dvojmesačníkov a štvrťročníkov, niektoré tituly súčasne vo viacerých formátoch (v Braillovom písme, vo zvukovom zázname, aj vo zväčšenom type písma).

Prehľad vydávaných periodík:

NOVÝ ŽIVOT – nosný a najstarší časopis prostredníctvom autorských článkov aj príspevkov dopisovateľov mapuje život zrakovo znevýhodnených ľudí vo všetkých jeho sférach – informuje o činnosti Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska a dianí v jej základných organizáciách na Slovensku, prináša novinky o kompenzačných pomôckach a technických novinkách, uľahčujúcich život ľuďom bez zraku, o legislatívnych zmenách, poskytuje sociálno-právne poradenstvo, prináša výročia jubilatov, nekrológy, reportáže so zaujímavými osobnosťami zo Slovenska i Česka s rôznym zdravotným znevýhodnením, ako aj zaujímavosti zo života a aktivít nevidiacich, informácie o pracovných príležitostiach či spoločenskom zaradení sa nevidiacich doma i v zahraničí s dôrazom na porovnanie životných podmienok a legislatívy v oblasti zdravotného znevýhodnenia v jednotlivých krajinách, zverejňuje aktuálne knižné novinky, krížovky i štvorsmerovky.

12 čísel ročne, ročné predplatné 3 €.

VIERKA – časopis pre ženy a o ženách. Informuje o živote, aktivitách, záujmoch a potrebách zrakovo postihnutých žien, prináša rozhovory so ženami, ktoré žijú s postihnutím, no napriek tomu sú schopné motivovať ženy s podobným osudom. Pravidelne uverejňuje autorské i prevzaté články z oblasti praktického poradenstva – rozhovory, recepty, ručné práce, praktické rady do domácnosti, ale aj ankety na rôzne zaujímavé ženské témy. Rubrika PRÍBEH je venovaná inšpiratívnym ľuďom, ktorí môžu svojím životom či posolstvom povzbudiť. Rubrika SLOVO PSYCHOLÓGA vytvára priestor pre v súčasnosti žiadané, hlbšie a náročnejšie témy týkajúce sa aj citlivých tém. Rodičia v rubrike RADÍME RODIČOM nájdu aktuálne poradenstvo z oblasti výchovy a vzdelávania detí. Ženám pravidelné rubriky KRÁSA a ŠARM, RADY DO DOMÁCNOSTI i ZDRAVÁ VÝŽIVA prinášajú pestré rady, tipy, návody. Rubriky ŽENSKÉ OSOBNOSTI a ZAUJÍMAVOSTI O ŽENÁCH kladú dôraz na úspechy žien, aj s postihnutím. Nová rubrika ŽENY ŽENÁM sa zameriava na príťažlivé ženské témy s cieľom osloviť čo najširší okruh čitateľiek. Vytvára priestor na vzájomnú výmenu rád, odporúčaní, overených skúseností medzi čitateľkami. KRÍŽOVKA a RECEPTY sú stálymi a obľúbenými rubrikami s vkladom samotných čitateľiek.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2,50 €.

MLADOSŤ – časopis pre mládež. Vo veľkej miere ho tvoria dopisovateľské príspevky mladých autorov mapujúce ich život prostredníctvom osobných zážitkov aj rôznorodých aktivít – cestovanie, štúdium, dovolenky, životné príbehy, ale aj ankety, súťaže, kvízy, tipy na čítanie a pod. Časopis má ambíciu osloviť a zaangažovať do diania najmä mladých, kreatívnych ľudí, ale aj študentov.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

NÁDEJ – ekumenický časopis pre všetkých kresťanov. Zahŕňa pravidelné rubriky, rozhovory, informuje o náboženských podujatiach a významných udalostiach v živote veriacich, venuje sa duchovným cvičeniam aj náboženskej výchove detí a mládeže. Časopis zostavuje externá spolupracovníčka.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2 €.

KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER – časopis o literatúre, umení a kultúre doma i v zahraničí. Obsahuje autorské aj prevzaté články o slovenských i svetových literátoch, umelcoch, rôzne recenzie, prezentuje rozhovory s umelcami, filozofmi, divadelníkmi, hercami, režisérmi, fotografmi, ale mapuje aj literárne počiny a úspechy nevidiacich a inak zdravotne znevýhodnených autorov v rámci regiónov Slovenska. Súčasťou časopisu je rubrika Literárna dielňa, ktorá už niekoľko rokov vytvára priestor na publikovanie vlastnej autorskej tvorby – prózy i poézie zrakovo a inak zdravotne postihnutých, s možnosťou získať spätnú väzbu prostredníctvom odborných odkazov erudovaného literárneho tvorcu.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

ŠACH – časopis vytvára priestor zrakovo postihnutým šachistom na uverejňovanie príspevkov zo šachových súťaží, turnajov, prináša analýzy a informácie z domáceho i zahraničného šachového diania, nakoľko šach je pre človeka so zrakovým postihnutím jedným z preferovaných športov. Je zostavovaný externými spolupracovníkmi – aktívnymi šachistami.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2 €.

PRAMEŇ – zvukový časopis v Bloku o nevidiacich prezentuje každoročne zrakovo a inak zdravotne znevýhodnených respondentov v seriáli so zvolenou témou (v roku 2021 – Ako sme si poradili v kuchyni). Reportáže prinášajú popri interných redaktoroch aj dlhoroční stáli redakční spolupracovníci a externisti. Dvojtyždenník ponúka široký výber prevzatých materiálov z viacerých mediálnych zdrojov, týkajúcich sa spoločenského života a zaujímavostí z rôznych oblastí a špecificky zamerané rubriky sa orientujú na oblasť života zrakovo a inak zdravotne znevýhodnených ľudí. Popri tradičnom a obľúbenom zvukovom seriáli pribudli aj ďalšie zvukové príspevky, a to z aktuálne uskutočnených podujatí, či na iné aktuálne témy so zaujímavými ľuďmi alebo významnými jubilanťmi. Tematicky sú orientované na rôzne zdravotne postihnutých zaujímavých ľudí, ktorí vzali osud do vlastných rúk, sú príkladom pre ostatných, a dokázali sa napriek zdravotnému znevýhodneniu v živote uplatniť a dosiahnuť vynikajúce výsledky vo svojej oblasti. V Prameni zaznelo v roku 2021 celkom 42 rozhovorov, čo je o 19 viac ako vlani (23). Z toho 31 bolo redaktorských a 11 od externých spolupracovníkov. Z celkového počtu zaznelo 18 rozhovorov v rámci seriálu Ako sme si poradili v kuchyni. V minulom roku odznelo aj 12 zvukových maškôt, ktoré sú populárne a majú u čitateľov dobrú odozvu práve preto, že sprostredkovávajú nevidiacemu čitateľovi zvukovú skúsenosť z rôznych oblastí života.

24 čísel ročne, ročné predplatné 3,50 €.

ROZHĽADY – jediný zvukový časopis zameraný monotematicky, ponúka svojim rozsahom široký priestor na uverejňovanie zaujímavých tém z rôznych spoločenských oblastí – významné výročia či osobnosti, ale aj psychologické, politické, cestopisné, literárne a historické témy, či témy zdravotné alebo k aktuálnym udalostiam.

8 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

NOVET – časopis o novinkách z oblasti vedy a techniky, zahŕňa informácie z populárnych oblastí – IT, mobily, internet, počítače, ale aj vesmír, medicína, oblasť výskumu, kompenzačné pomôcky pre osoby so zrakovým postihnutím, zaujímavosti zaznamenávajúce rarity i pokrok. Zviditeľňuje osobnosti z oblasti vedy a techniky a nositeľov Nobelovej ceny.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

POHYB – je určený priaznivcom športu. Obsahuje blok zo športového života zrakovo postihnutých, ale aj paralympionikov s iným druhom zdravotného postihnutia, prináša pestré spravodajstvo a publicistiku zo slovenského i svetového športového diania, športové výsledky z významných svetových i domácich športových súťaží, ako aj medailóny významných a úspešných športovcov, ale mapuje aj históriu jednotlivých športov. Prináša rozhovory s významnými športovcami a medailistami.

12 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

AKORD – časopis o hudobnom dianí doma a v zahraničí z oblasti vážnej i populárnej hudby uverejňuje rozhovory s hudobníkmi, inštrumentalistami, spevákmi rôznych hudobných žánrov, informuje o hudobných udalostiach – koncertoch, muzikáloch, avizuje vydania nových hudobných albumov a hudobné recenzie, už niekoľko rokov je obohatený o ukážky zaujímavých hudobných diel.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2 €.

DOTYKY – časopis pre profesionálnych nevidiacich masérov a priaznivcov zdravého životného štýlu. Obsahuje novinky z oblasti liečebnej rehabilitácie, fyzioterapie a zdraviu prospešné rady a odporúčania. Upozorňuje na špecifiká masérstva, ktorému sa úspešne venuje v súčasnosti veľká časť zrakovo postihnutých ľudí. Je zostavovaný externou spolupracovníčkou.

4 čísla ročne, ročné predplatné 2 €.

ŽIVOT – časopis pozostáva z vybraných článkov týždenníka Život (viacero čísel) v rámci jedného mesiaca, ktorý vychádza pre vidiacu verejnosť. Pri výbere kladieme dôraz aj na články o ľuďoch s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia. Zvukovým formátom časopisu sprístupňujeme nevidiacim aj čiernotlačové periodikum, ktoré inak vychádza len pre vidiacu verejnosť.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4 €.

SLOVENKA – časopis pozostáva z vybraných článkov týždenníka Slovenka (pre vidiacu verejnosť). Výber vždy zahŕňa aj reportáže z oblasti rôznych zdravotných znevýhodnení, životné príbehy, ktoré majú slúžiť ako motivácia. Výber pozostáva z viacerých čísel Slovenky v priebehu jedného mesiaca.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4 €.

ZDRAVIE – časopis prináša vybrané články z mesačníka Zdravie (pre vidiacu verejnosť). Odhaľuje zdravotné problémy, informuje o nových liečebných metódach, pokroku v medicíne, ale aj o liečivách a nových trendoch v oblasti zdravotníckych služieb, o legislatívnych zmenách, liečebných postupoch aj kúpeľných liečbach. Jeho zvuková podoba opäť sprístupňuje nevidiacim čiernotlačové periodikum, ktoré inak vychádza len pre vidiacu verejnosť.

12 čísel ročne, ročné predplatné 4 €.

DIABETIK – časopis pozostáva z vybraných článkov odbornopopulárneho dvojmesačníka Diabetik (pre vidiacu verejnosť) a poskytuje rady a liečebné postupy pre diabetikov. Keďže ešte stále veľké percento ľudí prichádza o zrak práve v dôsledku diagnózy diabetes, časopis poskytuje dôležité informácie z oblasti prevencie a liečby tohto závažného ochorenia a varuje včasnou intervenciou pacientov pred rizikami ochorenia.

6 čísel ročne, ročné predplatné 2 €.

PRIEZOR – je kompiláciou dvoch časopisov – výberom článkov z dvoch aktuálnych čísel časopisu Nový život a kompletného ženského časopisu Vierka a v tejto forme vychádza ako jediný čiernotlačový časopis tohto druhu, určený slabozrakým. V decembri 2021 vyšlo jeho posledné číslo, keďže od roku 2022 dôjde k osamostatneniu dvoch časopisov, ktoré pod názvom Priezor vychádzali ako spoločná platforma časopisov Nový život a Vierka.

6 čísel ročne, ročné predplatné 3,50 €.

ZEM&VEK – tento nezávislý spoločensko-politický mesačník mapujúci rôzne oblasti sprístupňujeme v pôvodnom rozsahu a po technickej úprave v textovom formáte ako súčasť e-mailového balíčka a CD balíčka (podľa voľby čitateľa).

12 čísel ročne.

Audioweb – zvukový záznam vo formáte MP3 cez webové rozhranie:

NOVÝ ŽIVOT, NOVET, PRAMEŇ, NÁDEJ, POHYB, AKORD, ROZHĽADY, DOTYKY, ŽIVOT, ZDRAVIE, SLOVENKA, DIABETIK. Zvukové časopisy sú prístupné na webovej stránke vo formáte MP3 so zvukovou pečiatkou. Každý predplatiteľ audiowebu musí byť registrovaným čitateľom knižnice a je mu pridelená licencia na počúvanie a sťahovanie časopisov. Jednotlivé čísla časopisov sú prístupné na webovej stránke priebežne podľa uzávierok. Ročné predplatné 1 €.

CD balíček – textový formát (TXT, RTF) na CD nosičoch:

NOVÝ ŽIVOT, VIERKA, ROZHĽADY, MLADOSŤ, NOVET, NÁDEJ, POHYB, DOTYKY, KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER, ŠACH, AKORD, ZEM&VEK, VEĽKÝ BRAILLOVSKÝ KALENDÁR. Časopisy v textovom formáte sú zasielané mesačne podľa uzávierok na CD nosiči. Ročné predplatné 5 €.

E-mailový balíček – textový formát (TXT, RTF) elektronickou poštou:

NOVÝ ŽIVOT, VIERKA, ROZHĽADY, MLADOSŤ, NOVET, NÁDEJ, POHYB, DOTYKY, KULTÚRNO-LITERÁRNY VÝBER, ŠACH, AKORD, ZEM&VEK, VEĽKÝ BRAILLOVSKÝ KALENDÁR. Časopisy v textovom formáte sú zasielané priebežne podľa uzávierok na e-mailovú adresu predplatiteľa. Ročné predplatné 4 €.

Prehľad vydávaných časopisov podľa prístupného formátu a nákladu

Názov časopisu	Náklad v ks					
	Braillovo písmo	Zväčšený typ písma	MP3 CD	Audioweb	CD balíček	E-mailový balíček
Nový život	128	x	92	73	5	73
Vierka	100	x	x	x	5	73
Mladosť	70	x	x	x	5	73
Nádej	45	x	29	73	5	73
Kultúrno-liter. výber	51	x	x	x	5	73
Šach	14	13	x	x	5	73
Prameň	x	x	114	73	x	x
Rozhľady	x	x	33	73	5	73
Novet	x	x	25	73	5	73
Pohyb	x	x	18	73	5	73
Akord	x	x	16	73	5	73
Dotyky	x	x	14	73	5	73
Priezor	x	126	x	x	x	x
Život	x	x	44	73	x	x
Slovenka	x	x	47	73	x	x
Zdravie	x	x	61	x	x	x
Diabetik	x	x	30	x	x	x
Zem&Vek	x	x	x	x	5	73

Celoročné predplatné za časopisy sa pohybuje v rozpätí **od 1 do 5 eur** za jeden časopis, ale v prípade digitálnej formy je to suma za balík 12 časopisov súčasne, vrátane kalendára. Tržby za vlastné výrobky – z predplatného za časopisy predstavovali sumu 3 312,50 eur, čo je oproti roku

2020 o 67,75 eur viac a z predaja kalendárov sumu 1 620,40 eur, čo je oproti roku 2020 o 149,59 eur menej.

Časopisy si predplatilo celkom 464 predplatiteľov, čo je oproti roku 2021 pokles o 33. Treba však pre úplnosť uviesť, že aj v priebehu roka sa ešte stále počet predplatiteľov priebežne navyšuje a do našej predplatiteľskej databázy pribúdajú aj noví. Ich počet už v mesiaci január 2022 stúpol vďaka individuálnej práci s čitateľmi a osvetou na 492, čo je nesmierne povzbudivé. Príčinami poklesu predplatiteľov sa dôsledne zaoberáme a vieme, že majú globálny charakter, netýkajú sa teda len tejto špecificky vydávanej tlače. Medzi hlavné príčiny možno zaradiť úbytok čitateľov v dôsledku zdravotných problémov, úmrtie, prechod predplatiteľov na elektronické médiá, čomu sa snažíme adekvátne prispôsobiť aj našu ponuku pre mladšie ročníky čitateľov, a v nemalej miere sú to ekonomické dôvody alebo nezáujem. Ukazovatele poklesu v našej predplatiteľskej databáze majú teda rôznorodý charakter, našou snahou je hľadať nové možnosti propagácie tlače aj nové cieľové skupiny našich potenciálnych čitateľov v nasledujúcich rokoch aj v domovoch dôchodcov, no oslovit aj mladšiu generáciu čitateľov s rôznym zdravotným znevýhodnením.

Poslaním redakcie je prinášať zrakovo a inak zdravotne znevýhodneným čitateľom informácie v im prístupnej forme. Nosným cieľom je zaujať obsahovou náplňou periodík, na druhej strane poskytnúť im priestor na prezentovanie vlastnej činnosti i aktivít, či autorskú a dopisovateľskú sebarealizáciu. Okrem autorských článkov tvoria po stránke obsahovej náplne dôležitú úlohu naši externí spolupracovníci a dopisovatelia, dlhoroční, stáli aj sporadickí. Časopisy vďaka svojim rôznorodým aktivitám obohacujú. Úsilím redakcie je spestriť tieto periodiká obsahom i obmenou rubriek, o nové prílohy, získať ďalších nových spolupracovníkov a motivovať stálych. Ako nápomocná a perspektívna sa javí riaditeľom opätovne zriadená redakčná rada, ktorá v roku 2021 uskutočnila svoje prvé stretnutie.

Je potrebné vo zvýšenej miere upozorňovať na spoločenskú potrebu tejto špecifickej tlače určenej čitateľovi so zrakovým postihnutím, a šíriť osvetu aj medzi skupinami inak zdravotne znevýhodnených, ktorí majú svoje kultúrne a vzdelávacie potreby. Považujeme za povinnosť poskytovať im informácie, ktoré majú aj sociálno-právny charakter a pomáhajú im orientovať sa v oblasti legislatívy, služieb v oblasti ich zdravotného znevýhodnenia. Práve táto tlač ako jediná v rámci Slovenska poskytuje v koncentrovanej podobe informácie o živote ľudí s postihnutím, má teda šancu ich oslovit a poskytnúť im potrebný a dôležitý informačný servis.

Redakcia v časopisoch uverejňovala a naďalej chce uverejňovať aktuálne informácie zo života a činnosti zrakovo znevýhodnených ľudí (autorské články a nahrávky redaktorov i dopisovateľov/spolupracovníkov), spravodajstvo z výročných členských schôdzí základných organizácií Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ďalej len „ÚNSS“), informácie z ÚNSS a klubovej činnosti jej základných organizácií, nové legislatívne zmeny, sociálno-právne rady, novinky z oblasti kompenzačných pomôcok, úspechy zrakovo postihnutých športovcov, medailóny jubilantov, nekrológy, oddychové čítanie, krížovky, štvorsmerovky, knižné novinky a tiež prevzaté články z rôznych oblastí života vyberané s dôrazom na obsahovú profiláciu jednotlivých periodík.

Časopisy redakcia pravidelne prezentuje aj na Facebooku a vo vybraných periodikách uverejňuje avíza o obsahu najbližších vydaní časopisov. Treba však poznamenať, že činnosť redakcie bola aj v roku 2021, ako aj rok predtým, sťažená pandemiou a prístup redaktorov k informáciám bol zložitejší. Napriek tomu bol harmonogram vydávania periodík dodržaný a časopisy hodnotne a v plnom rozsahu naplnené a distribuované k predplatiteľom.

Najstarší časopis Nový život v najvyššej miere zastupuje škálu rubriek a článkov týkajúcich sa zrakového a iných postihnutí. Už niekoľko rokov v ňom uverejňujeme obľúbenú rubriku Nevidiaci v zahraničí ako konfrontáciu života a možností zrakovo znevýhodnených ľudí na Slovensku a za hranicami. Rozšíril sa aj okruh oslovených respondentov z Českej republiky. V žiadnom z vydaní nechýba (striedavo) krížovka a štvorsmerovka, rubrika Z redakčného stola, Viete po slovensky? či Knižné novinky SKN o nových knižných prírastkoch vo fonde knižnice. V roku 2021 pribudla rubrika

Technovinky mapujúca zaujímavé technické novinky uľahčujúce nevidiacim život či prístup z hrám alebo aplikáciám. Ďalšia nová rubrika s názvom Tri krát jeden je v podobe ankety – sú to tri otázky a tri odpovede jednému respondentovi na rôzne aktuálne či zaujímavé témy. Vo väčšej miere sme do tohto periodika zahrnuli aj rozhovory a články s ľuďmi s iným než zrakovým postihnutím.

Časopis Prameň prinášal vo zvukovom seriáli s názvom Ako sme si poradili v kuchyni rozhovory so zrakovo a inak zdravotne postihnutými ľuďmi o varení, ich začiatkoch i zdatnosti v kuchyni, s uverejňovaním ich osvedčených receptov. Celkovo v Prameni odznelo spomínaných 42 rozhovorov od redaktorov aj našich externistov na túto tému a ďalších na rôzne iné témy najmä zo života nevidiacich a inak zdravotne postihnutých. Počet zvukových príspevkov sa tak oproti predchádzajúcemu roku zvýšil o 19. Zaujímavou súčasťou Prameňa sú obľúbené Zvukové maškrtky, ktoré nahrávajú a posielajú poslucháči periodika.

Súčasťou časopisov bývajú aj rôzne tematicky zamerané prílohy, v roku 2021 bola takýmto predvianočným bonusom príloha vtipov o nevidiacich ako výber z knihy vtipov nášho nevidiaceho dopisovateľa Milana Antala.

Neodmysliteľné sú podujatia čisto v réžii redakcie. Patrí medzi nich tradičná výstava v spolupráci so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, ktorú sme po dvojročnej pauze opäť pripravili pre nevidiacich záujemcov (september 2021), tentoraz na tému O hubách jedlých, nejedlých a jedovatých. Výstavy majú haptický charakter, okrem faktografickej prednášky poskytujú nevidiacim jedinečnú možnosť si exempláre ohmatať. Tentoraz nešlo len o predvádzanie plastových modelov húb, ale aj skutočné exempláre. Zaujímavosti z neprebádanej ríše húb viedli dve erudované lektorky múzea.

Redakčný fotoarchív bol pravidelne dopĺňaný o aktuálne snímky z rôznych podujatí s nevidiacimi a slabozrakými, do archívu pribudli ďalšie fotografie aj z júnovej návštevy veľvyslanca Japonska v Slovenskej republike Makota Nakagawu či prezentácie spoločne vydanej knihy manželov Ličkovcov Zrkadlo života, ktorí majú zásluhy v oblasti vzdelávania nevidiacich na Slovensku.

Redakcia navrhla čiastočné zmeny v systéme prípravy honorárov. V kompetencii každého redaktora je spracovanie podkladov pre vyplácanie autorských odmien pre dopisovateľov. Podľa predloženého návrhu sa schválila aj zmena v sadzbe za zvukové príspevky, a to preklasifikovaním z riadkov na minutáž.

Redakcia pracovala v 4-člennom zložení (vedúca redakcie, traja redaktori, z toho jeden nevidiaci). Zostavovateľmi troch časopisov – Nádej, Dotyky a Šach boli traja osvedčení externí spolupracovníci redakcie. V roku 2021 došlo k zmene v personálnom obsadení redakcie odchodom bývalej šéfredaktorky do dôchodku. Po úspešnom výberovom konaní obsadila funkciu vedúcej redakcie Daniela Dubivská a do redakcie nastúpila nová mladá redaktorka so žurnalistickým vzdelaním Zuzana Wagnerová. V dôsledku toho došlo aj k aktualizácii pracovných náplní jednotlivých redaktorov a k novému prerozdeleniu periodík.

KALENDÁRE

Redakcia zostavuje a zadáva do tlače **kalendáre na príslušný kalendárny rok**. Na rok 2022 SKN vydala tieto kalendáre:

- **stolový kombinovaný** s motivačnými citátmi (sútláč Braillovo písmo a čiernotlač), cena 2,50 €/ks,
- **stolový čiernotlačový** s motivačnými citátmi, cena 2 €/ks,
- **nástenný reliéfny** s názvom „Rukami k poznaniu“ o histórii a vývoji Braillovo písma, cena 4 €/ks,
- **veľký braillovský** (obsahuje historický a tyflogický kalendár, adresár inštitúcií pre zrakovo postihnutých), cena 1 €/ks,
- **cirkevný**, cena 1 €/ks,
- **jednolistový** (súčasť časopisu Nový život),

Redakčná príprava kalendárov sa uskutočňuje v prvej polovici roka, ich výroba v druhom polroku. Prvýkrát sa na príprave nástenného reliéfného kalendára na rok 2022 nazvaného Rukami k poznaniu podieľala aj hlavný koordinátor Slovenskej autority pre Braillovo písmo, čím sa v ideálnej miere zohľadnili špecifiká tlače Braillovoho písma aj reliéfnych obrázkov v kalendári, zameranom práve na Braillovo písmo a reliéfnu grafiku.

Nástenný reliéfny kalendár na rok 2020 s témou Zvony, zvonky, zvonice získal v roku 2021 ocenenie na 29. ročníku súťaže Najkrajší kalendár Slovenska v kategórii Firemné reprodukcie umeleckých diel.

REDAKČNÁ RADA

Redakčná rada je **poradným orgánom riaditeľa pri vydávaní časopisov** pre osoby so zrakovým a iným zdravotným postihnutím. Pred niekoľkými rokmi zanikla a v roku 2021 opäť svoju činnosť naštartovala. Rada má 5 členov a pri ich vymenovaní sme prihliadali na tieto kritériá:

- aktívna zaangażovanosť na spolupráci časopisov,
- schopnosť členov rady flexibilne reagovať na obsah vydávaných periodík,
- priama spolupráca pri výbere vhodných a aktuálnych tém zaujímavých pre zrakovo a inak zdravotne hendikepovaného čitateľa,
- nové návrhy v oblasti prístupnosti informácií nevidiacim a slabozrakým prostredníctvom vydávaných periodík vo zvukovom zázname, zväčšenom type písma a v Braillovom písme,
- konzultácie o skvalitňovaní obsahovej náplne časopisov, o zaradení možných aktuálnych tém aj na základe návrhu členov rady,
- spätná väzba podložená priebežným monitoringom záujmu zo strany čitateľov,
- propagácia časopisov s prioritou pre nevidiacich a inak zdravotne postihnutých predplatiteľov,
- členovia rady by mali s redakciou pravidelne komunikovať aj mimo zasadnutí prostredníctvom iných komunikačných kanálov (konzultovanie niektorých tém, tvorba nových rubriek, návrhy na zaradenie aktuálnych príspevkov podľa potreby).

Už prvé zasadnutie redakčnej rady prinieslo niekoľko zaujímavých pohľadov na vydávané periodiká, aj spätnú väzbu na ich obsahovú náplň zo strany členov rady. Navrhnuté boli aj možné zmeny, ktoré by v časopisoch uvítali a správa zo zasadnutia rady zahrnula aj požiadavky, ktoré by sa mali priebežne riešiť a na ďalšom zasadnutí sumarizovať ich plnenie. Redakcia sa podujala priebežné pripomienky členov rady sumarizovať, teda nedržať sa len písomných výstupov zo samotných zasadnutí. Komunikácia jej členov môže prebiehať aj online kanálmi, mailom či telefonicky s vedúcou redakcie. Veríme, že aktívny prístup členov redakčnej rady prinesie redakcii nové podnety a užitočnú spätnú väzbu pri tvorbe a profilácii periodík.

LITERÁRNY KLUB

Pôsobí od roku 2011 pri SKN so zameraním **na cieľovú skupinu zrakovo a inak zdravotne postihnutých píšucich autorov, milovníkov literatúry a literárnej publicistiky z celého Slovenska**. Okrem pravidelných stretnutí s renomovanými literárnymi autormi klub vytvára pre zrakovo hendikepovaných tvorcov odborné i hodnotiace podmienky pre ich sebarealizáciu v tejto oblasti. Umožňuje im prostredníctvom okamžitej a priamej spätnej väzby reflektovať kritiku a umelecké nároky na ich vlastnú tvorbu, vytvára priestor na publikovanie aj v časopise Kultúrno-literárny výber v rubrike Literárna dielňa, ale aj mimo periodík pre nevidiacich.

Literárny klub pripravil v roku 2021 z plánovaných 6 stretnutí kvôli pandémie len tri. Aj my sme sa rozhodli spojiť živé stretnutia za dodržania prísnych hygienických opatrení s online formou. Prvá skúsenosť s online literárnym klubom bola pozitívna, keďže sa k nám pripojili autori z celého Slovenska. Ďalšie dva literárne kluby sa uskutočnili opäť v tradičnej forme – aj s literárnymi hosťami naživo. Na základe predošlej skúsenosti nás prvý online klub podnietil k tomu, aby sme aj nasledujúce dva spojili s online prenosom za účasti autorov, ktorí nemohli na stretnutie pricestovať kvôli vzdialenosti.

Autori majú možnosť vopred zaslať mailom texty, ktoré chcú na stretnutí prezentovať. Následne sú na stretnutí hodnotené už tradične hosťom klubu aj dvomi básnikmi – garantom klubu a vedúcou literárneho klubu. Literárny klub vedú dvaja aktívni literárni tvorcovia, ktorí sa vlastnej tvorbe venujú profesionálne, časopisecky aj knižne publikovali. Online forma nám ukazuje možnosť, ako naplniť pôvodný zámer klubovej činnosti, a to, aby mal literárny klub celoslovenský charakter a podchytil talentovaných píšucich autorov aj z iných regiónov ako je Levoča. Nakoľko sú mnohí zďaleka, nie je vždy bol tento zámer kvôli nemožnosti cestovať realizovateľný. Tieto stretnutia sa ukazujú popri živých, od ktorých nechceme upustiť, ako perspektívne. Redakcia bola z tohto dôvodu vybavená aj novým technickým vybavením na online pripojenie.

Hoci to pandémia v roku 2021 neumožnila, klub chce pokračovať v roku 2022 vo svojej činnosti aj dvomi už osvedčenými platformami literárnych stretnutí – Klubovaním na cestách a viacdňovým literárnym táborom nazvaným Klubovanie na Čingove. Klubovanie na cestách predstavuje možnosť našich literátov stretnúť sa s inými autormi na pôde knižníc, kde evidujú zrakovo a inak postihnutých autorov. V minulosti sa uskutočnili takéto spoločné klubovania v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach, Trebišove, Prešove a v Nitre. Klubovanie na Čingove by bolo v poradí štvrtým stretnutím s workshopmi o literatúre, umení a vlastnej tvorbe s hosťami – renomovanými spisovateľmi, divadelníkmi, hudobníkmi či prekladateľmi. Sú zvyčajne spojené s relaxačno-rekreačným pobytom a finančne podporené aj Ministerstvom kultúry SR. Výstupom je zborník prác najlepších autorov, ktorý sme vydali po poslednom klubovaní a zahŕňa prozaické texty, poéziu a aforizmy.

Klub oslávil v roku 2021 desiaty rok svojej existencie a vzišlo z neho viacero autorov, ktorí sú úspešní na literárnych súťažiach a publikovali buď v Literárnej dielni, rubrike časopisu Kultúrno-literárny výber alebo v iných periodikách pre vidiacich.

VÝROBA ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV

V oblasti **výroby zvukových dokumentov** sme v roku 2021 v dvoch **nahrávacích štúdiách** pokračovali v nahrávaní zvukových kníh a zvukových časopisov, pri ktorom sa vystriedalo 24 načítavateľov – hercov, hlásateľov a amatérov s kvalitným hlasovým prejavom. Niektoré tituly, najmä z oblasti odbornej a náučnej literatúry, boli nahrávané aj externe (19) a niektoré boli prevzaté z iných zdrojov (13). Pre pretrvávajúcu nepriaznivú pandemickú situáciu sa, žiaľ, neuskutočnilo ani jedno z dvoch plánovaných nahrávaní dobrovoľníkmi z radov zamestnancov Východoslovenskej energetiky Holding, a. s., Košice.

K 31. 12. 2021 bol prírastok originálov zvukových kníh 168 titulov a prírastok originálov zvukových časopisov 116 čísel z 12 titulov.

Všetky zvukové knihy, zvukové časopisy a prevzaté zvukové záznamy boli na **pracovisku digitálneho spracovania** podľa jednotlivých kapitol a častí následne zostrihané a spracované do formátu MP3 a na **pracovisku kopírovania** rozmnožené a spracované do finálnej podoby. Toto pracovisko taktiež zabezpečovalo postupné kopírovanie starých titulov na CD MP3 v rámci obnovy starého knižničného fondu na kazetách (180). Na **pracovisku digitalizácie** sa pokračovalo so systematickým dopĺňaním digitálneho archívu chýbajúcimi nahrávkami zvukových kníh z CD vo formáte AUDIO. Po jeho ukončení sa od júla začalo s digitalizáciou zvukových časopisov pôvodne nahraných na mg pásoch a audiokazetách.

Všetky zvukové dokumenty sú archivované v **archíve originálov zvukových dokumentov** (fyzicky na nosičoch), ktorý k 31. 12. 2021 obsahoval **7 483 originálov zvukových kníh a 3 303 originálov zvukových časopisov**. Všetky nové zvukové dokumenty sú archivované vo formáte MP3 a v bezstratovom audio formáte na diskovom poli **digitálneho archívu SKN**.

V oblasti získavania nových načítavateľov bolo vykonaných 5 hlasových skúšok zameraných na posúdenie hlasov potenciálnych adeptov, z nich 3 boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

Okrem plnenia edičného plánu sme spracovali objednávky z externého prostredia:

- 12 čísel zvukového Informačného magazínu mesta Levoča LIMKA, ktorý od roku 2006 nahrávame pre zrakovo postihnutých obyvateľov mesta Levoča pre objednávateľa Mestský úrad v Levoči,
- 12 čísel zvukového školského časopisu Bodka pre Združenie priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči,
- prvý slovenský fantassy román Hviezdoveda od Gustáva Reussa vo zvukovom zázname v náklade 150 ks pre Mestské kultúrne stredisko v Revúcej,
- publikáciu „Zo zbierok Banického múzea v Rožňave“ vo zvukovom zázname v náklade 133 ks pre Banické múzeum v Rožňave.

V oblasti technického skvalitňovania produkcie a zabezpečenia plynulého chodu oddelenia zvukových štúdií bol vo februári 2021 vypracovaný návrh prioritného projektu na rok 2021 Inovácia technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN, ktorý Ministerstvo kultúry SR podporilo sumou 56 tisíc EUR. Prioritný projekt v závere roka 2021 zrealizovala firma MediaTech Central Europe a. s. Bratislava ako víťaz verejného obstarávania. Realizácia projektu spočívala v kompletnej výmene pôvodnej nahrávacej techniky získanej z grantu japonskej vlády v roku 2003 za novú, zodpovedajúcu súčasnému stavu techniky v danej oblasti. Naďalej bol zachovaný digitálny systém nahrávania, avšak nový nahrávací reťazec už využíva vyspelé informačné technológie pre záznam a spracovanie zvuku, s dosiahnutím vyšších parametrov nahrávok, vyššej spoľahlivosti aj podstatného zníženia energetickej náročnosti štúdií (cca o dve tretiny). Taktiež boli vykonané akustické úpravy stien v štúdiách.

Oddelenie zvukových štúdií naďalej úzko spolupracovalo s ostatnými oddeleniami pri sprístupňovaní zvukových kníh a zvukových časopisov prostredníctvom digitálnej knižnice, pri zavádzaní nových knižnično-informačných služieb a pri údržbe a obnove knižničného fondu.

VÝROBA DOKUMENTOV V BRILLOVOM PÍSME

V oblasti **výroby dokumentov v Braillovom písme** sme počas roka 2021 vyrábali publikácie v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma a reliéfnej grafike z oblasti krásnej a odbornej literatúry, periodiká, učebnice pre základné školy, kalendáre, reliéfne obrázky a pod.

Výroba dokumentov v Braillovom písme bola zabezpečovaná na týchto výrobných úsekoch:

SADZBA A KOREKTÚRA TEXTOV V BRILLOVOM PÍSME

Vysádzaných bolo 25 203 matric braillovských textov a skorigovaných 30 109 matric braillovských textov.

Dodané texty (rukopisy, knižné predlohy, predlohy na počítačových médiách) spracovávajú a graficky upravujú sadzači na počítačoch. V spolupráci s korektormi ich následne upravujú do podoby vhodnej pre braillovskú tlač. Korektor zodpovedá za to, aby text pred tlačou spĺňal všetky kritériá súčasnej jazykovej správnosti, čistoty, terminológie a štylistiky.

Ďalším spôsobom získavania textov pre sadzbu je skenovanie čiernotlačových predlôh pomocou skenerov Panasonic KV-S 1058 Y a Bookeye 4 so softvérom Batch scan Wizard 5. Zoskenované dokumenty je nutné previesť konverziou OCR s možnosťou kontroly kvality do editovateľných formátov a ďalej upravovať. Skenovanie využívame najmä pri spracovaní beletrie.

Neodmysliteľnou súčasťou sadzby je aj výroba textov v Braillovom písme na rôzne progresívne materiály vhodné do interiéru aj exteriéru. V tejto oblasti sme vyrábali textové tabule na fólie a plechy z farebných kovov (mosadz, meď, hliník), ktoré slúžia ako informačné doplnky k orientačným tabuliam, reliéfnym obrázkom a popisom detailov na reliéfoch.

TLAČ TEXTOV V BRAILLOVOM PÍSME

Vytlačených bolo celkom 272 308 listov. Na tlač textov v Braillovom písme boli využívané dve technológie tlače, digitálna a mechanická.

Digitálnu tlač zabezpečujeme na dvoch veľkokapacitných braillovských tlačiarňach Braillo 440 SW a Braillo 600 SR. Tlačiareň Braillo 440 SW sa využíva na tlač časopisov. Tlačiareň Braillo 600 SR, ktorá je v prevádzke od roku 2020, slúži na tlač beletrie, učebníc a rôznych dokumentov. V roku 2021 sme pri tlači prestali používať operačný systém MS DOS a prešli na operačný systém Windows. Obe tlačiarne teda pracujú v prostredí Windows s využitím programu DUXBURY Braille Translator, čím sa zlepšila spolupráca medzi úsekmi sadzby, korektúry a braillovskej tlače v elektronickej komunikácii a prenose súborov medzi oddeleniami. Na spracovanie výrobkov v kombinácii Braillovo písmo a farebná tlač sa využívajú dve tlačiarne Emprint SpotDot. Tlačiarne tlačia braillovske texty a grafiku zostavenú z reliéfnych bodov. V roku 2021 bolo digitálne vytlačených 258 458 listov.

Mechanická tlač je technológia, pri ktorej je potrebné vyrobiť matrice (durofolové, zinkové, medené alebo mosadzné) a samotná tlač sa realizuje na sklápacom kníhtlačovom lise. Tento spôsob je zdĺhavý a využíva sa pri textoch v kombinácii Braillovo písmo a čiernotlač. V roku 2021 bolo mechanicky vytlačených 13 850 listov. Prevažnú časť z tohto počtu tvorili kalendáre.

KNIHÁRSTVO

Knihársky spracovaných bolo 1 327 zväzkov v hrebeňovej a špirálovej väzbe a 14 zväzkov vo väzbe V8.

V knihárskom spracovaní braillovskej tlače využívame niekoľko druhov väzieb:

- beletria: hrebeňová a špirálová väzba so zosilneným prešpánovým prebalom,
- časopisy a brožúry: väzba V1 – spinková väzba, V2 – lepená väzba, V3 – kombinácia spinkovej a lepennej väzby,
- tvrdá väzba V8 sa využíva podľa potreby.

EXPEDÍCIA

Vyexpedovaných bolo 5 553 zásielok braillovských časopisov, 6 787 zásielok zvukových časopisov a 958 individuálnych braillovských objednávok. Časť individuálnych objednávok tvorili zásielky papiera na slepeckú tlač a kalendárov na rok 2022.

Na úseku expedície sa spracovávajú a pravidelne aktualizujú databázy odberateľov periodických a neperiodických publikácií v Braillovom písme a vo zvukovom zázname. Expedíciu časopisov vykonávame v súlade so stanoveným časovým harmonogramom zadávania a expedície periodík na príslušný kalendárny rok. Zásielky sú zabalené do transparentnej strečovej fólie a opatrené samolepiacimi adresnými štítkami. Rozosielanie zásielok vykonávame v spolupráci so Slovenskou poštou, a. s.

Porovnávací tabuľka vo výrobe dokumentov v Braillovom písme

Ukazovateľ	Počet	2017	2018	2019	2020	2021
Sadzba	matric	30 822	30 720	27 415	32 179	25 203
Korektúra	matric	29 007	31 719	33 718	33 541	30 109
Tlač	listov	326 559	300 637	337 922	326 654	272 308
Knihárstvo	hrebeňová väzba	1 779	1 898	1 924	1 892	1 327
	tvrdá väzba V8	39	60	4	31	14
Expedícia braillovských časopisov	zásielok	5 632	5 953	5 738	5 381	5 553
Expedícia zvukových časopisov	zásielok	8 263	8 253	7 787	7 144	6 787
Expedícia individuál. objednávok	zásielok	541	1 180	947	963	958

3 Ciele organizácie a prehľad ich plnenia

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky a Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči uzatvorili „Kontrakt č. MK-1906/2020-421/25219 na rok 2021“ v znení neskorších dodatkov č. 1 a č. 2. Tento kontrakt je interný plánovací a organizačný dokument, ktorého cieľom je sprehľadniť vzťahy medzi ústredným orgánom štátnej správy a organizáciou v jeho pôsobnosti, v oblasti realizácie činností a ich financovania pri plnení verejných funkcií a verejnoprospešných činností.

Kontrakt bol uzatvorený v súlade so zriaďovacou listinou SKN na poskytovanie verejných služieb a realizáciu nasledovných činností:

- **výkon odborných knižničných činností** podľa zákona č. 126/2015 Z. z. o knižniciach a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. (ďalej len „knižničný zákon“),
- **edičná a vydavateľská činnosť.**

Činnosti SKN napĺňali najmä nasledovné ciele a ich ukazovatele:

V rámci výkonu odborných knižničných činností

- zabezpečiť každoročné rozšírenie knižničného fondu v počte minimálne 4 300 knižničných jednotiek,
- každoročne zabezpečiť spolu minimálne 53 000 absenčných a prezenčných výpožičiek,
- každoročne zabezpečiť minimálne 1 000 aktívnych používateľov a 23 000 návštevníkov knižnice,
- zabezpečiť automatizované spracovanie celého prírastku knižničných jednotiek,
- rozvíjať spoluprácu s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí (napr. účasť na medzinárodných konferenciách, sympóziách, veľtrhoch a pod.).

V rámci edičnej a vydavateľskej činnosti

- činnosť redakcie, zvukových štúdií a braillovskej tlače a expedície, v tom:
  - vydať 17 titulov časopisov určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým,
  - vydať 6 druhov kalendárov na rok 2022 určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým,
  - zabezpečiť výrobu 160 titulov zvukových kníh,
  - zabezpečiť výrobu 440 zväzkov kníh v Braillovom písme (cca 125 titulov kníh),
  - rozvíjať spoluprácu s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí (napr. účasť na medzinárodných konferenciách, sympóziách, veľtrhoch a pod.).

ODBORNÁ KNIŽNIČNÁ ČINNOSŤ

Porovnávacia tabuľka plánovaných a skutočných ukazovateľov

Ukazovateľ	Plán na rok 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Plnenie v %
Doplňovanie knižničného fondu (v knižničných jednotkách)	4 300	4 762	110
Zakúpenie nových titulov na ďalšie spracovanie	320	299	93
z toho: na spracovanie v Braillovom písme	130	112	86
na spracovanie vo zvukovom zázname	190	187	98
Výpožičky v knižničných jednotkách	53 000	67 412	127
z toho: braillovské dokumenty	8 000	8 454	105
zvukové dokumenty	15 500	16 803	108
elektronické dokumenty	25 000	36 230	144
putovné súbory zvukových dokumentov	4 500	5 925	131
Aktívni používatelia	1 000	1 182	118
Návštevnosť knižnice	23 000	34 166	148
Sprístupnenie online zvukových kníh a časopisov	400	614	153
Kultúrno-výchovné podujatia	40	9	23

Knižnica budovala, spracovávala, uchovávala, ochraňovala a sprístupňovala špecializovaný knižničný fond prístupný všetkým kategóriám požívateľov. **Knižničný fond tvoria dokumenty spracované v špeciálnych formách – v Braillovom písme, vo zväčšenom type písma, vo zvukovom zázname, v reliéfnej grafike a v elektronickej forme.** Ide predovšetkým o beletriu, náučnú literatúru zo všetkých vedných odborov, hudobniny, odporúčané čítanie pre deti a mládež, literatúru cudzích jazykov, monografie a periodiká. Nosnou prioritou v knižničnej činnosti bolo zvyšovanie kvality a úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb so zreteľom na požiadavky a potreby používateľov.

Doplňovanie knižničného fondu

K 31. 12. 2021 bol KF doplnený o 4 762 knižničných jednotiek. Zvukové dokumenty tvorili 3 908 kn. j. a dokumenty v Braillovom písme tvorili 854 kn. j. V porovnaní s plánovanými ukazovateľmi sme prírastok prekročili o 462 kn. j., čo predstavuje plnenie plánu na 110 %.

Zakúpenie nových titulov na ďalšie spracovanie

Akvizičná a edičná činnosť sa riadila plánom činnosti akvizičnej komisie, ako aj podnetmi, pripomienkami a požiadavkami používateľov. Do výberu kníh sa aktívne zapájali používatelia, ktorí predkladali svoje návrhy, požiadavky a pripomienky knihovníkom vo výpožičných službách. Používatelia majú na webovej stránke SKN k dispozícii priečinok – Návrhy čitateľov do edičného plánu, kde môžu posilať svoje tipy a námety. Akvizičná komisia sa v hodnotenom období stretla na troch zasadnutiach a zadala do výroby 299 titulov (187 titulov do zvukového záznamu a 112 titulov do Braillova písma). Plán v tomto ukazovateli sme splnili na 93 %.

Výpožičky

Knižnica zrealizovala celkovo 67 412 výpožičiek, z toho 16 803 výpožičiek zvukových dokumentov (plnenie plánu na 108 %), 36 230 elektronických dokumentov z digitálnej knižnice SKN (plnenie plánu na 144 %), 8 454 braillovských dokumentov (plnenie plánu na 105 %), 5 925 výpožičiek pracoviskám pre ZP vo verejných knižniciach (plnenie plánu na 131 %). Celkové plánované ukazovatele sme splnili na 127 %.

Aktívni používatelia

K 31. 12. 2021 knižnica registrovala 1 182 aktívnych používateľov (z toho 132 používateľov do 15 rokov). Zaregistrovali sme 78 nových používateľov. Plánovaný ukazovateľ bol splnený na 118 %.

Návštevnosť knižnice

Ukazovateľ návštevnosti pozostáva z fyzickej a virtuálnej návštevnosti knižnice (návštevníci prostredníctvom KIS Virtua, návštevníci webovej stránky), taktiež zahŕňa počet účastníkov kultúrno-výchovných podujatí. K 31. 12. 2021 SKN evidovala spolu 34 166 návštevníkov (plnenie plánu na 148 %), z toho 1 423 návštevníkov osobne navštívilo jej pracoviská, 8 707 využilo služby prostredníctvom KIS Virtua, webovú stránku si prezrelo 23 816 návštevníkov a 220 účastníkov sa zúčastnilo kultúrno-výchovných podujatí.

Sprístupnenie online zvukových kníh a časopisov

Digitálna knižnica SKN je navrhnutá tak, aby spĺňala štandardy na prístupnosť aplikácií pre osoby so zrakovým postihnutím. V hodnotenom období sme rozšírili ponuku digitálnej knižnice o ďalších 614 zvukových kníh a časopisov, čo predstavuje plnenie na 153 %. V priebehu roka 2021 si stiahli čitatelia z webovej stránky knižnice 36 230 elektronických súborov. V hodnotenom období využívalo digitálnu knižnicu 492 aktívnych používateľov.

Kultúrno-výchovné podujatia

V roku 2021 bolo zorganizovaných 9 podujatí (plnenie na 23 %), ktorých sa zúčastnilo 220 návštevníkov. Plánované podujatia, ktoré neboli zrealizované pre prijaté opatrenia súvisiace s pandemiou choroby Covid-19 sa uskutočnia v náhradných termínoch.

Názov činnosti: Výkon odborných knižničných činností

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	130 070	139 356	126 870	139 356	3 200			
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	46 940	51 882	46 940	51 882				
630 - Tovary a služby spolu	25 000	17 247	25 000	17 247				
640 - Bežné transfery spolu	2 300	1 149	2 300	1 149				
600 - Bežné výdavky spolu	204 310	209 634	201 110	209 634	3 200			
700 - Kapitálové výdavky spolu								
600 + 700 SPOLU	204 310	209 634	201 110	209 634	3 200			

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2021

** skutočnosť čerpania za rok 2021 v celých číslach

EDIČNÁ A VYDAVATEĽSKÁ ČINNOSŤ

REDAKČNÁ ČINNOSŤ

V roku 2021 SKN vydala 18 titulov časopisov určených nevidiacim, slabozrakým a inak zdravotne postihnutým a 6 druhov kalendárov na rok 2022, čím splnila ukazovatele definované v kontrakte na rok 2021.

VÝROBA ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV

NAHRÁVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH

Nahranych bolo 150 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 066,5 hodín čistého času zvukového záznamu (ďalej len „ččzz“), z toho:

- v nahrávacích štúdiách 131 titulov v rozsahu 1 825,5 hodín ččzz,
- externe 19 titulov zvukových kníh v rozsahu 241 hodín ččzz.

Plán na rok 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Plnenie v %
160 titulov	150	94
1 900 hodín ččzz	2 066,5	109

NAHRÁVANIE ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Nahranych bolo 14 titulov zvukových časopisov v počte 140 čísel v rozsahu 178 hodín ččzz, z toho:

- 12 titulov zvukových časopisov vydávaných SKN v rozsahu 171 hodín ččzz,
- 2 tituly zvukových časopisov vydávaných externými vydavateľmi v rozsahu 27 hodín ččzz.

Plán na rok 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Plnenie v %
140 čísel	140	100

DIGITÁLNE SPRACOVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Digitálne spracovaných v systéme MP3 bolo:

- 160 titulov zvukových kníh v rozsahu 2 246 hodín ččzz,
- 13 titulov prevzatých zvukových kníh v rozsahu 44,5 hodín ččzz,
- 13 titulov zvukových časopisov v počte 128 čísel v rozsahu 162 hodín ččzz.

Plán na rok 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Plnenie v %
180 titulov zvukových kníh	173	96
2 200 hodín ččzz	2 290,5	104

KOPÍROVANIE ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

Rozmnožených na CD-R nosiče bolo (vrátane potlače CD a ich obalov):

- 181 titulov nových zvukových kníh v počte 3 825 kópií v rozsahu 2 272 hodín ččzz,
- 180 titulov starých zdigitalizovaných titulov zvukových kníh v počte 935 kópií v rozsahu 2 111,5 hodín ččzz,
- 13 titulov zvukových časopisov v počte 7 617 kópií.

Plán na rok 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Plnenie v %
180 nových titulov zvuk. kníh	181	101
180 starých titulov zvuk. kníh	180	100
8 130 kópií zvuk. časopisov	7 617	94

DIGITALIZÁCIA ZVUKOVÝCH KNÍH A ZVUKOVÝCH ČASOPISOV

V rámci doplňovania digitálneho archívu bolo skopírovaných 1 164 titulov zvukových kníh v AUDIO formáte na 16 474 CD nosičoch. Z mg pásov bolo zdigitalizovaných a do MP3 formátu spracovaných 102 čísel zvukového časopisu Prameň z rokov 1971 – 1977 a 1991 – 1993 v rozsahu 160 hodín ččzz.

Plán na rok 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2021	Plnenie v %
1 200 titulov	1 164	97
15 000 CD nosičov	16 474	110

POROVNANIE PLNENIA CIEĽOV VO VÝROBE ZVUKOVÝCH DOKUMENTOV V ROKOCH 2019 – 2021

Ukazovateľ	Počet	2019	2020	2021
Nahrávanie zvukových kníh	titulov	184	185	150
	hodín ččzz	2 265	2 355	2 066,5
Nahrávanie zvukových časopisov	titulov	140	140	140
	hodín ččzz	174	174	178
Digitálne spracovanie zvukových kníh	titulov	259	190	173
	hodín ččzz	2 426	2 390	2 290,5
Digitálne spracovanie zvukových časopisov	titulov	128	128	128
	hodín ččzz	162	162	166
Kopírovanie zvukových kníh	titulov nových	232	204	181
	hodín ččzz	2 261	2 471	2 272
	titulov starých	180	180	180
	hodín ččzz	2 214,5	2 068	2 111,5
Kopírovanie zvukových časopisov	CD nosičov	8 061	7 999	7 617
Digitalizácia zvukových kníh/zvukových časopisov	titulov	221/0	204/0	1 164/102
	hodín ččzz (CD)	2 288	1 655	16 474 CD /250

Napriek viacerým obmedzeniam, ktoré vyplynuli z opatrení súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19, sa plánované úlohy oddelenia zvukových štúdií v roku 2021 podarilo splniť. Mierny pokles produkcie nahrávacích štúdií v porovnaní s predchádzajúcimi dvomi rokmi bol spôsobený nevyhnutnou mesačnou odstávkou štúdií počas realizácie prioritného projektu, ale aj nárastom práceneschopnosti zamestnancov aj načítavateľov v súvislosti s ochorením COVID-19.

Na pracovisku digitalizácie z dôvodu skoršieho ukončenia doplňovania digitálneho archívu chýbajúcimi nahrávkami v AUDIO formáte sme začali s digitalizáciou zvukových časopisov pôvodne nahraných na mg pásoch a audio kazetách vrátane ich spracovania v MP3 formáte. V poradí ako prvý sme začali digitalizovať zvukový časopis Prameň.

VÝROBA DOKUMENTOV V BRAILLOVOM PÍSME

KNIHY V BRAILLOVOM PÍSME

Podľa edičného plánu bolo pre výpožičný proces v knižnici vyrobených **105 titulov kníh v Braillovom písme v 408 zväzkoch**, čo je priemerne 3,89 zväzku na jeden titul.

Plán na rok 2021	Skutočnosť	Plnenie v %
440 zväzkov	408	92,72

POROVNANIE VÝROBY KNÍH V BRAILLOVOM PÍSME V ROKOCH 2017 – 2021

Počet	2017	2018	2019	2020	2021
titulov	134	132	140	140	105
zväzkov	396	439	439	536	408
priemer zväzkov na jeden titul	2,95	3,33	3,13	3,83	3,89

V porovnávacjej tabuľke môžeme sledovať vývoj počtu vyrobených titulov a zväzkov v rokoch 2017 – 2021. V ukazovateli priemer zväzkov na jeden titul došlo oproti roku 2017 k nárastu o 0,9 zväzku na jeden vyrobený titul, čo predstavuje väčší rozsah diela o cca 100 braillovských strán. Pokles výroby bol zapríčinený dlhšou práceneschopnosťou troch zamestnankýň (dve sadzačky, jedna knihárka), ktoré boli v závere roka práceneschopné spolu 105 pracovných dní.

ČASOPISY

Vyrobenej bolo **6 titulov časopisov v Braillovom písme** v počte 38 čísel a **2 tituly časopisov vo zväčšenom type písma** v počte 10 čísel. Náklad časopisov sa odvíjal od počtu predplatiteľov.

Časopisy sú spracovávané v programe Microsoft Word, verzia pre nevidiacich je preklopená do programu Duxbury Braille Translator. Po vykonaní jazykovej a grafickej úpravy textu sa časopisy tlačia na tlačiarňi Braillo 600 SR, ktorá umožňuje tlač štyroch strán naraz. Pri knihárskom spracovaní časopisov používame zošitový typ väzby V1.

UČEBNICE PRE ŽIAKOV SO ZRAKOVÝM POSTIHNUTÍM

Na prepis učebníc do Braillovho písma má Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky uzatvorené zmluvy s jednotlivými vydavateľstvami, ktoré následne objednávajú ich výrobu v SKN. Ide o učebnice pre prvý a druhý stupeň základných škôl.

Prepis učebníc do Braillovho písma je zložitý proces, keďže je potrebné najskôr učebnice prispôsobiť výchovno-vzdelávacím potrebám žiakov so zrakovým postihnutím. Zvýšené nároky sú taktiež na sadzbu a dvojitú korektúru textov pred samotnou tlačou. Náročná na kvalitu a čas je aj výroba reliéfnych obrázkov, ktoré sú kombinované s textom učebníc, resp. tvoria obrázkovú prílohu učebnice. Celý výrobný proces sa uskutočňuje v úzkej spolupráci s modifikátormi týchto učebníc.

Ukončené učebnice:

Vydavateľstvo AITEC, s. r. o., Bratislava

Slovenský jazyk, 2. ročník, 1. – 2. zväzok, náklad 2 ks
Slovenský jazyk, 3. ročník, 1. – 3. zväzok, náklad 1 ks
Slovenský jazyk, 4. ročník, 1. – 5. zväzok, náklad 2 ks
Matematika, 2. ročník, 1. – 3. zväzok, náklad 2 ks
Vlastiveda, 3. ročník, 1. – 2. zväzok, náklad 5 ks
Vlastiveda, 4. ročník, 1. a 2. časť, 1. – 2. zväzok, náklad 2 ks
Prírodoveda, 3. ročník, 1. – 2. zväzok, náklad 4 ks
Prírodoveda, 4. ročník, 1.– 2. zväzok, náklad 6 ks

RELIÉFNA GRAFIKA

V roku 2021 bolo vyhotovených z 218 matric 4 169 obrázkov vákuovým tvarovaním za tepla a z 29 matric 116 obrázkov vyhotovených kombinovanou tlačou.

Reliéfne obrázky boli vyrábané predovšetkým do kalendárov a objednávok z externého prostredia. Matrice reliéfnych obrázkov zhotovovali externí autori spôsobom tzv. vrstvenej reliéfnej grafiky.

Prehľad vyrobených reliéfnych obrázkov:

- 4 169 obrázkov vákuovým tvarovaním za tepla:
  - Nástenný reliéfny kalendár na rok 2021 (dotlač), 13 matric, 260 obrázkov,
  - reliéfne obrázky zvierat pre Zoologickú záhradu Spišská Nová Ves, 7 matric, 14 obrázkov,
  - Bratislavská organizácia cestovného ruchu, podpisové karty, 15 matric, 1 500 obrázkov,
  - Prírodoveda, 4. ročník, 21 matric, 126 obrázkov,
  - Slovenský jazyk, 4. ročník, 6 matric, 12 obrázkov,
  - Vlastiveda, 3. ročník, 17 matric, 85 obrázkov,
  - Vlastiveda, 4. ročník, 59 matric, 118 obrázkov,
  - Matematika, 2. ročník, 25 matric, 50 obrázkov,
  - Slovenský jazyk, 3. ročník, 6 matric, 6 obrázkov,
  - Nástenný reliéfny kalendár na rok 2022, 13 matric, 1 300 obrázkov,
  - tlač knihy Lenky Šingovskej Felix a princeznie prsteň v Braillovom písme a reliéfnej grafike pre Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne, 5 matric, 250 obrázkov,
  - braillovský Sprievodca Múzeom kysuckej dediny vo Vychylovke v kombinácii s reliéfnyimi obrázkami pre Kysucké múzeum Čadca, 14 matric, 280 obrázkov,
  - braillovský sprievodca expozíciami v kombinácii s reliéfnyimi obrázkami pre Múzeum Spiša Spišská Nová Ves, 3 matrice, 150 obrázkov,
  - rôzne, 14 matric, 18 obrázkov,
- 116 obrázkov v kombinovanej tlači reliéf + farebná tlač spracovaných v programe Tiger Designer:
  - Prírodoveda, 3. ročník, 1. a 2. zväzok, 29 matric, 116 obrázkov.

OBJEDNÁVKY Z EXTERNÉHO PROSTREDIA

Úlohou SKN je spolupracovať s externým prostredím pri spracovaní materiálov, ktoré korešpondujú s pravidlami prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím.

Prehľad objednávok:

- 12 čísel časopisov Naše ráno (pre 1. stupeň ZŠ) a Za svetlom (pre 2. stupeň ZŠ) v náklade 50 ks pre Združenie priateľov Základnej školy internátnej pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči,
- 6 čísel časopisu Dúha a 1 číslo prílohy Dúhovka pre Úniu nevidiacich a slabozrakých Slovenska,
- 8 titulov učebníc pre Vydavateľstvo AITEC, s. r. o., Bratislava,
- Spotrebiteľský spravodaj pre Spoločnosť ochrany spotrebiteľov Poprad (Čo by ste mali vedieť o energetickom trhu, Na čo si dať pozor v zmluvách s telekomunikačnými operátormi, Ako sa orientovať na finančnom trhu, Kolektívne žaloby),
- 15 reliéfnych podobizní známych osobností ako podpiskarty na autogramiádu pri príležitosti uvedenia špeciálnej haptickej mapy centra mesta s 3D reliéfmi pamiatok pre nevidiacich a otočných hovoriacich kociek s 3D reliéfmi pamiatok pre Bratislavskú organizáciu cestovného ruchu,
- popisné braillovske štítky do osobných železničných vagónov pre ŽOS TRADING, s. r. o., Vrútky,
- 7 reliéfnych obrázkov zvierat pre Zoologickú záhradu v Spišskej Novej Vsi,
- List od Ježiška v Braillovom písme pre Slovenskú poštu, a. s., Banská Bystrica,
- letáky v Braillovom písme DANOVA: Inovatívne dopravné služby pre nevidiacich a slabozrakých cestujúcich v Podunajskom regióne pre Q.point, s. r. o., Žilina,
- braillovske popisky exponátov na medených platničkách pre SNM-Historické múzeum v Bratislave/Bratislavský hrad,

- braillovský sprievodca expozíciami v kombinácii s reliéfnymi obrázkami pre Múzeum Spiša Spišská Nová Ves,
- braillovský Sprievodca Múzeom kysuckej dediny vo Vychylovke v kombinácii s reliéfnymi obrázkami pre Kysucké múzeum Čadca,
- tlač knihy Lenky Šingovskej Felix a princeznin prsteň v Braillovom písme a reliéfnej grafike pre Oravské múzeum P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne,
- braillovský text ovládacieho panela Oravského hradu pre AVsystems, s. r. o., Bratislava,
- tlač knihy Moniky Srnkovej Slovenské hrady v Braillovom písme a zväčšenej čiernotlačí formou obriadkovej tlače pre SLOVO, občianske združenie na podporu sprístupňovania informácií osobám so zrakovým postihnutím v Slovenskej republike, Levoča.

KALENDÁRE NA ROK 2021

Oddelenie tlače a expedície vyrobilo a expedovalo 6 druhov kalendárov na rok 2022 pre zrakovo postihnutých (plnenie na 100 %).

Prehľad vyrobených kalendárov:

	Náklad v ks
Stolový kombinovaný (sútláč Braillovo písmo + čiernotlač)	241
Stolový čiernotlačový	238
Veľký braillovský	46
Nástenný reliéfny	66
Jednolistový (súčasť časopisu Nový život)	120
Čirkevný	24

Kalendáre boli expedované na základe individuálnych objednávok používateľov, aj ako prílohy časopisov jednotlivým predplatiteľom.

Názov činnosti: Edičná a vydavateľská činnosť

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	504 543	528 906	475 743	463 257	28 800	65 649		
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	183 527	193 599	183 527	178 585		15 014		
630 - Tovary a služby spolu	244 464	240 764	244 464	240 764				
640 - Bežné transfery spolu	2 187	3 463	2 187	3 238		225		
600 - Bežné výdavky spolu	934 721	966 732	905 921	885 844		80 888		
700 – Kapitálové výdavky spolu	56 000	32 042	56 000	32 042				
600 + 700 SPOLU	990 721	998 774	961 921	917 886	28 800	80 888		

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2021

** skutočnosť čerpania za rok 2021 v celých číslach

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

SKN v súlade s pôsobnosťou knižnice sa v roku 2021 sústredila na rozvíjanie medzinárodnej kultúrnej spolupráce predovšetkým s partnerskými organizáciami pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v zahraničí.

Dlhoročné, mimoriadne dobré a intenzívne kontakty udržiavame s **Knihovnou a tiskárnou pro nevidomé Karla Emanuela Macana v Prahe**, ktorá je našim strategickým partnerom pri vzájomnej výmene informácií a koordinácii postupov v oblasti poskytovania knižnično-informačných služieb osobám so zrakovým postihnutím.

Redakcia udržiava stále a dynamické väzby s partnerskou redakciou **ZORA v Prahe**, od ktorej príležitostne preberá príspevky (najmä články o jubilantoch a nekrológy) a roky si recipročne vymieňa periodiká. Sporadicky sa navštevujeme a inšpirujeme vo svojej práci.

SKN má od roku 2005 uzatvorenú bilaterálnu dohodu so **Slovenskou samosprávou v Sarvaši v Békešskej župe** o vzájomnom poskytovaní bezplatných knižnično-informačných služieb pre osoby so zrakovým postihnutím prostredníctvom Mestskej knižnice v Sarvaši. Recipročne si vymieňame *Novinkár nad Kerešom*: slovenská príloha týždenníka *Szarvas és Vidéke* a e-mailový balíček obsahujúci 12 časopisov z produkcie našej knižnice. V auguste 2010 bol podpísaný dodatok k tejto dohode, ktorý rozširuje spoluprácu o nové formy poskytovania knižnično-informačných služieb, konkrétne o využívanie digitálnej knižnice zrakovo postihnutými občanmi Maďarska slovenskej národnosti žijúcimi v oblasti Sarvaša.

Od roku 2003, kedy SKN získala kultúrny grant japonskej vlády vo výške 50 miliónov yenov na projekt Technické zariadenie na nahrávanie, kopírovanie a archivovanie zvukového záznamu v analógovej a digitálnej forme pre zvukové štúdiá Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, udržiavame nadštandardné vzťahy s **Veľvyslanectvom Japonska v Slovenskej republike** predovšetkým vo forme viacerých vzájomných zdvorilostných návštev. Riaditeľ knižnice sa každoročne zúčastňuje v Bratislave na národnej recepcii pri príležitosti oslavy narodenín J. V. cisára Japonska. Vyvrcholením doterajších bilaterálnych aktivít bola návšteva japonského cisárskeho páru, princa a princeznej Akišino, v našej inštitúcii 25. júna 2013 počas oficiálnej návštevy Slovenskej republiky. V júni 2021 navštívil našu knižnicu japonský veľvyslanec v SR Makoto Nakagawa, ktorý nám v rámci kampane Rozkvitnuté Slovensko na znak osláv storočnice nadviazania vzájomných vzťahov medzi Japonskom a Slovenskou republikou daroval japonskú čerešňu sakuru, ktorá skrášľuje príľahlý park knižnice na Štúrovej ulici 36 a spolu s riaditeľom SKN odhalil pamätnú tabuľu pripomínajúcu túto udalosť.

Názov činnosti: **Sumár činností**

(v eurách)

Výdavky na projekt v členení podľa ekonomickej klasifikácie	VÝDAVKY celkom		FINANČNÉ KRYTIE					
			Z prostriedkov ŠR		Z tržieb a výnosov		Z iných zdrojov	
	*	**	*	**	*	**	*	**
a	1	2	3	4	5	6	7	8
610 - Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV spolu	634 613	668 262	602 613	602 613	32 000	65 649		
620 - Poistné a príspevok do poisťovní spolu	230 467	245 481	230 467	230 467		15 014		
630 - Tovary a služby spolu	269 464	258 011	269 464	258 011				
640 - Bežné transfery spolu	4 487	4 612	4 487	4 387		225		
600 - Bežné výdavky spolu	1 139 031	1 176 366	1 107 031	1 095 478	32 000	80 888		
700 – Kapitálové výdavky spolu	56 000	32 042	56 000	32 042				
600 + 700 SPOLU	1 195 031	1 208 408	1 163 031	1 127 520	32 000	80 888		

Poznámka: * údaj, ktorý je v zhode s údajom uvedeným v Kontrakte na rok 2021

** skutočnosť čerpania za rok 2021 v celých číslach

4 Rozpočet organizácie

4.1 Plnenie ukazovateľov rozpočtu

a) Prevádzkové dotácie – bežný transfer

Rekapitulácia (bežný transfer):

(v eurách)

Ukazovateľ	Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Čerpanie k 31. 12. 2021
Príspevok od zriaďovateľa – celkom	600	948 344	1 107 031	1 095 478
1. Bežné výdavky na činnosť – spolu	600	1 041 344	1 062 031	1 055 390
z toho:				
mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania	610	502 683	602 613	602 613
2. Prvok OEK – spolu	600		45 000	40 088
OEK OI03	600		45 000	40 088
3. Prioritné projekty – spolu	600			
v tom:				
Prvok 08T 0103 (Podpora kultúrnych aktivít RO a PO)				
Prvok 08T 0104 (Podpora kultúrnych aktivít v zahraničí)				
Prvok 08T 0105 (Projekt informatizácie kultúry)				
Prvok 08T 0109 (Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva)			56 000	
Orientačný ukazovateľ				
4. Priemerný prepočítaný evidenčný stav zamestnancov	x	44,0	46,0	

Na základe rozpisového listu MK SR č. MK-1804/2021-421/926 zo dňa 20. 1. 2021 boli pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči rozpísané záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2021 vo výške 948 344 EUR, z toho mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania vo výške 502 683 EUR.

V roku 2021 bol upravený rozpočet bežných výdavkov na rok 2021 rozpočtovým opatrením č. 1 v prvku programovej štruktúry O8S0105 Knižnice a knižničná činnosť o sumu + 93 000 EUR. Finančné prostriedky sú určené na zriadenie Slovenskej autority pre Braillovo písmo (v súlade s Plánom práce vlády Slovenskej republiky na roky 2020 – 2024). Ďalej sa zabezpečili finančné prostriedky na mzdy a odvody pre 2 zamestnancov (z toho 610: 29 600 EUR, 620: 10 400 EUR).

Na základe listu MK SR č. MK-1804/2021-421/11754 zo dňa 12. 5. 2021 bol rozpočtovým opatrením č. 2 upravený rozpočet bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry OEK 0103 – Podporná infraštruktúra o sumu + 45 000 EUR. Týmto opatrením sa zabezpečili finančné prostriedky na obstaranie informačných technológií.

Na základe listu MK SR č. MK-2686/2021-421/13512 zo dňa 1. 6. 2021 bol rozpočtovým opatrením č. 3 upravený rozpočet kapitálových výdavkov v prvku programovej štruktúry 08T0109 – Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva o sumu + 56 000 EUR. Finančné prostriedky sú určené na financovanie prioritného projektu „SKN – Obstaranie strojov prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN“ (IA č.: 29 409).

Na základe listu MK SR č. MK-1804/2021-421/27488 zo dňa 6. 12. 2021 boli rozpočtovým opatrením č. 4 upravené záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2021 v prvku 08S0105 – Knihnice a knižničná činnosť z kategórie 630 – Tovary a služby o sumu – 55 000 EUR do kategórie 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania o sumu + 55 000 EUR na celkovú výšku 587 283 EUR. Týmto rozpočtovým opatrením bola riešená zvýšená potreba v oblasti výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania.

Na základe listu MK SR č. MK-1804/2021-421/28667 zo dňa 17. 12. 2021 boli rozpočtovým opatrením č. 5 upravené záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2021 v prvku 08S0105 – Knihnice a knižničná činnosť o sumu + 20 687 EUR. Z toho kategória 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania o sumu + 15 330 EUR na celkovú výšku 602 613 EUR a kategória 620 – Poistné a príspevkov do poisťovní o sumu + 5 357 EUR. Rozpočtové opatrenie bolo realizované z dôvodu plnenia Dodatku č. 1 ku Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2021, v ktorých sa za podmienok ustanovených v predmetných dodatkoch dohodlo vyplatenie odmeny na úrovni 350 EUR pre zamestnanca.

Prevádzkové dotácie (bežný transfer na činnosť) boli k 31. 12. 2021 čerpané vo výške 1 095 478 EUR z ročného rozpočtu 1 107 031 EUR, čo predstavuje čerpanie na 99 %. Z celkového rozpočtu 1 187 919 EUR bolo čerpané k 31. 12. 2021 vo výške 1 176 366 EUR, čo tvorí čerpanie na 99 %.

Bežné výdavky boli čerpané v nasledovných kategóriách takto:

Kategória 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy

Rozpočet stanovený rozpisom záväzných ukazovateľov bol vo výške 534 683 EUR (z toho zo ŠR: 502 683 EUR) a orientačný ukazovateľ priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov: 44,0. V roku 2021 bol rozpočet upravený na výšku 668 262 EUR (z toho zo ŠR: 602 613 EUR) a orientačný ukazovateľ priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov: 46,0. Rozpočet v kategórii 610 bol čerpaný k 31. 12. 2021 vo výške 668 262 EUR (z toho zo ŠR: 602 613 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu na 100 %).

Kategória 620 – Poistné a príspevky do poisťovní

Rozpočet stanovený rozpisom rozpočtu na rok 2021 bol vo výške 191 020 EUR (z toho zo ŠR: 191 020 EUR). V roku 2021 bol rozpočet upravený na výšku 245 481 EUR (z toho zo ŠR: 230 467 EUR). Rozpočet v kategórii 620 bol čerpaný k 31. 12. 2021 vo výške 245 481 EUR (z toho zo ŠR: 230 467 EUR), čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo štátneho rozpočtu 100 %).

Kategória 630 – Tovary a služby

Rozpočet v kategórii 630 vo výške 237 641 EUR (z toho zo ŠR: 237 641 EUR) bol v priebehu roka 2021 upravený na výšku 269 464 EUR (z toho zo ŠR: 269 464 EUR). Rozpočet v kategórii 630 bol k 31. 12. 2021 čerpaný vo výške 258 011 EUR z celkového rozpočtu 269 464 EUR, čo je čerpanie zo štátneho rozpočtu 96 %.

Čerpanie v kategórii 630 ovplyvnili nasledovné položky a podpoložky:

Najvyššia finančná čiastka bola vynaložená na položke 637 – Služby s celkovým čerpaním vo výške 113 301 EUR. Z toho boli náklady hlavne na odmeny a príspevky (autorské odmeny za načítanie zvukových kníh a zvukových časopisov) vo výške 42 857 EUR, stravovanie vo výške 28 858 EUR a všeobecné služby vo výške 20 871 EUR. Druhou najvyššou čiastkou v rámci kategórie 630 bola položka 633 – Materiál s celkovým čerpaním vo výške 65 777 EUR. Z toho boli najvyššie náklady na všeobecný materiál vo výške 27 870 EUR, výpočtová technika vo výške 13 847 EUR a licencie vo výške 9 247 EUR. Ďalšou najvyššou položkou v rámci kategórie 630 bola položka 632 – Energie, voda a komunikácie vo výške 46 959 EUR. Z toho boli energie vo výške 31 151 EUR, vodné a stočné vo výške 2 575 EUR a poštovné vo výške 1 802 EUR, komunikačná infraštruktúra vo výške 6 264 EUR a telekomunikačné služby vo výške 5 166 EUR.

Programová štruktúra OEK0103 – Podporná infraštruktúra

V priebehu roka 2021 bol upravený rozpočet bežných výdavkov v prvku programovej štruktúry OEK0103 – Podporná infraštruktúra o + 45 000 EUR v kategórii 630 určených na obstaranie informačných technológií. Čerpanie k 31. 12. 2021 bolo vo výške 40 088 EUR, čo predstavuje čerpanie na 89 % ročného rozpočtu.

Kategória 640 – Bežné transfery

Rozpočet na rok 2021 bol stanovený v objeme 17 000 EUR (z toho zo ŠR: 17 000 EUR). V priebehu roka 2021 bol rozpočet upravený na výšku 4 712 EUR (z toho zo ŠR: 4 487 EUR). Čerpanie k 31. 12. 2021 bolo vo výške 4 612 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu vo výške 4 387 EUR. Z uvedenej položky bolo čerpané hlavne na nemocenské dávky – náhrada príjmu pri DPN vo výške 4 265 EUR (z toho zo ŠR: 4 040 EUR). V percentuálnom vyjadrení je čerpanie vo výške 98 % k ročnému rozpočtu (z toho zo ŠR vo výške 98 %).

(v eurách)

Ukazovateľ	Skutočnosť 2020	Schválený rozpočet 2021	Upravený rozpočet 2021	Skutočnosť 2021	% čerpania 4:3	Index 21/20x100 4:1
A	1	2	3	4	5	6
Príjmy celkom						
z toho:	1 238 879	980 344	1 243 919	1 279 504	102,9	103,3
200 Nedaňové príjmy						
z toho:	69 850	32 000	41 000	42 527	103,7	60,9
210 Príjmy z vlastníctva majetku						
220 Administratívne poplatky a iné poplatky	69 828	32 000	41 000	42 527	103,7	60,90
230 Kapitálové príjmy						
290 Iné nedaňové príjmy						
300 Granty a transfery	1 169 029	948 344	1 202 919	1 199 743	99,7	102,6
600 Bežné výdavky						
z toho:	1 238 879	980 344	1 191 462	1 195 660	100,4	96,5
610 Mzdy, platy, služobné príjmy a ostat. osobné vyrovnania	668 080	502 683	668 262	668 262	100,0	100,0
620 Poistné a príspevok do poisťovní	250 839	191 020	245 481	245 481	100,0	97,9
630 Tovary a služby, z toho:	232 651	237 641	273 007	277 306	101,6	119,2
631 Cestovné náhrady	1 023	3 600	900	825	91,7	80,6
632 Energie, voda a komunikácie	47 128	50 800	55 044	50 188	91,2	106,5
633 Materiál	59 987	52 091	69 363	66 052	95,2	110,1
634 Dopravné	5 790	13 350	4 590	4 158	90,6	71,8
635 Rutinná a štandardná údržba	5 910	12 000	27 410	27 031	98,6	457,4
636 Nájomné za nájom	0	0	0	0	0	0
637 Služby	112 813	105 800	115 700	129 052	111,5	114,4
640 Bežné transfery z toho:	15 122	17 000	4 712	4 612	97,9	30,5
700 Kapitálové výdavky						
z toho:	7 933	0	88 042	32 324	36,7	407,5
710 Obstaranie kapitálových aktív	7 933	0	88 042	32 324	15,1	407,5
Výdavky celkom (BV + KV)	1 174 625	980 344	1 279 504	1 227 984	96,0	104,5

Poznámka: v uvedenom prehľade sú zahrnuté všetky rozpočtové prostriedky organizácie vrátane prostriedkov EÚ a na spolufinancovanie a mimorozpočtové výdavky

BV – bežné výdavky

KV – kapitálové výdavky

Analýza nákladov na prevádzku budov

SKN prevádzkuje **dva objekty na Štúrovej 36 a na Námestí Majstra Pavla 32 v Levoči**. Na prevádzku budov boli vynaložené tieto náklady:

spotreba materiálu:	- režijný materiál 3 283 EUR,
spotreba energie:	- elektrická energia 25 311 EUR,
	- vodné a stočné 2 686 EUR,
	- plyn 9 231 EUR,
oprava a údržba:	- budovy 26 063 EUR,
	- revízie a kontroly 3 699 EUR,
odpisy majetku:	- odpisy budov 49 720 EUR.

b) Dotácie na investície – kapitálový transfer

- Kapitálové výdavky a ich čerpanie

V priebehu roka 2021 bol schválený kapitálový transfer pre SKN rozpočtovým opatrením č. 3 v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na investičnú akciu č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN) v sume 56 000 EUR. Finančné prostriedky boli určené na realizáciu prioritného projektu.

V 31. 12. 2021 boli čerpané kapitálové výdavky vo výške 32 042 EUR z investičnej akcie č. 43 144 SKN – Rekonštrukcia, modernizácia a stavebné úpravy objektov (Stavebné úpravy časti miestnosti kotolne pre vytvorenie nového priestoru pre potreby knižnice) vo výške 9 600 EUR, z investičnej akcie č. 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo) vo výške 18 892 EUR, zdroj 131K (2020) a programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť. Investičné akcie boli schválené ešte v závere roka 2020 a z investičnej akcie č. 39 769 SKN - Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich) vo výške 3 550 EUR.

Rekapitulácia (kapitálový transfer):

Zoznam investičných akcií čerpaných v roku 2021:

(v eurách)

Zaradenie investičnej akcie			Názov investičnej akcie	Limit čerpania kapitálových výdavkov		Čerpanie k 31. 12. 2021
Prvok	Číslo IA	Zdroj		Položka	v EUR	
08S0105	43 144	131K	SKN – Rekonštrukcia, modernizácia a stavebné úpravy objektov (Stavebné úpravy časti miestnosti kotolne pre vytvorenie nového priestoru pre potreby knižnice)	710	9 600	9 600
08S0105	43 291	131K	SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo)	710	35 000	18 892
08S0105	39 769	131K	SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich)	710	3 600	3 550

08T0109	29 409	111	SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN)	710	56 000	0
Spolu					104 200	32 042

4.2 Rozbor nákladov a výnosov

NÁKLADY:

(v eurách)

Účet	Skutočnosť k 31. 12. 2020	Schválený rozpočet 2021	Upravený rozpočet 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2021
50 – Spotrebované nákupy	85 937	99 241	94 254	100 242
51 – Služby	93 197	88 100	127 110	112 196
52 – Osobné náklady	976 480	789 303	962 968	962 987
53 – Dane a poplatky	3 735	1 600	1 600	3 879
54 – Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	872	500	387	846
55 – Odpisy, rezervy a opravné položky	93 652	0	0	83 117
56 – Finančné náklady	1 610	1 600	1 600	1 638
59 – Dane z príjmov	0	0	0	4
Spolu	1 255 483	980 344	1 187 919	1 264 909

Rozpočet nákladov na rok 2021 bol schválený vo výške 980 344 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 948 344 EUR. V priebehu roka 2021 bol rozpočet upravený na výšku 1 187 919 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 1 182 139 EUR. Čerpanie v roku 2021 bolo vo výške 1 264 909 EUR, čo predstavuje 106 %. V celkových nákladoch sú zahrnuté aj odpisy, ktoré nie sú rozpočtované.

- Spotrebované nákupy

Z ročného rozpočtu spotrebovaných nákupov vo výške 94 254 EUR bolo k 31. 12. 2021 čerpané 100 242 EUR,

z toho:

- spotreba materiálu (rozpočet 57 539 EUR, čerpanie 63 014 EUR):
  - spotreba PHM 1 354 EUR,
  - spotreba kníh 3 136 EUR,
  - spotreba novín a časopisov 869 EUR,
  - spotreba periodík, odborné publikácie 1 589 EUR,
  - spotreba čistiacich prostriedkov 1 142 EUR,
  - spotreba kancelárskeho materiálu 658 EUR,
  - spotreba automateriálu 43 EUR,
  - spotreba pracovného odevu a pomôcok 172 EUR,
  - spotreba DHM 27 785 EUR,
  - spotreba režijného materiálu 3 283 EUR,

- spotreba výrobného materiálu 15 255 EUR,
- spotreba knihárskeho materiálu 2 739 EUR,
- spotreba zvukového materiálu 3 048 EUR,
- spotreba prevádzkového materiálu 336 EUR,
- spotreba vodoinštalačného materiálu 59 EUR,
- spotreba elektro materiálu 331 EUR,
- spotreba propagačného materiálu 1 215 EUR,
- spotreba energie (rozpočet 36 715 EUR, čerpanie 37 228 EUR):
  - elektrická energia 25 311 EUR,
  - vodné a stočné 2 686 EUR,
  - plyn 9 231 EUR.

- Služby

Z ročného rozpočtu služieb vo výške 127 110 EUR bolo k 31. 12. 2021 čerpané 112 196 EUR, z toho:

- opravy a udržiavanie (rozpočet 27 410 EUR, čerpanie 30 721 EUR):
  - bežná údržba 26 063 EUR,
  - revízie 3 699 EUR,
  - oprava automobilov 959 EUR,
- cestovné (rozpočet 900 EUR, čerpanie 825 EUR):
  - tuzemské 825 EUR,
- náklady na reprezentáciu (rozpočet 450 EUR, čerpanie 359 EUR); čerpané boli výhradne v súvislosti s dôležitými udalosťami a pracovnými jednaniami,
- ostatné služby (rozpočet 98 350 EUR, čerpanie 80 291 EUR):
  - telekomunikačné služby 3 225 EUR,
  - prenájom telekomunikačnej techniky 1 968 EUR,
  - poštovné 2 094 EUR,
  - služby technika požiarnej ochrany, autorizovaného bezpečnostného technika 1 200 EUR,
  - školenia 341 EUR,
  - tlač čiernotlačových časopisov 6 340 EUR,
  - poplatky 7 519 EUR,
  - honoráre (autorské odmeny za načítanie zvukových kníh a zvukových časopisov, autorské odmeny za príspevky do časopisov) 42 857 EUR,
  - režijné náklady 7 123 EUR,
  - spotreba DNM 0 EUR,
  - licencie 7 624 EUR.

- Osobné náklady

Z ročného rozpočtu osobných nákladov vo výške 962 968 EUR bolo k 31. 12. 2021 čerpané 962 987 EUR, z toho:

- mzdové náklady 675 092 EUR (rozpočet 675 162 EUR, čerpanie 675 092 EUR):
  - mzdy 546 457 EUR,
  - dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru 6 830 EUR,
  - odmeny 121 805 EUR,
- náklady na zákonné sociálne poistenie (rozpočet 226 844 EUR, čerpanie 226 844 EUR),
- ostatné sociálne poistenie (rozpočet 18 637 EUR, čerpanie 18 637 EUR),
- zákonné sociálne náklady (rozpočet 42 325 EUR, čerpanie 42 414 EUR).

- Dane a poplatky

Z ročného rozpočtu daní a poplatkov vo výške 1 600 EUR bolo k 31. 12. 2021 čerpané 3 879 EUR,

z toho:

- daň z nehnuteľností 1 363 EUR,
- ostatné dane a poplatky 2 516 EUR
  - poplatok za komunálny odpad 2 160 EUR,
  - poplatok za znečistenie ovzdušia 33 EUR,
  - koncesionárske poplatky 223 EUR,
  - diaľničné známky 100 EUR.

- Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť

Z ročného rozpočtu vo výške 387 EUR bolo k 31. 12. 2021 čerpané 846 EUR, z toho:

- predaný materiál 499 EUR,
- členské príspevky 347 EUR.

- Odpisy NIM a HIM

Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku boli k 31. 12. 2021 vo výške 83 117 EUR. Odpisy dlhodobého nehmotného majetku a dlhodobého hmotného majetku nie sú rozpočtované.

- Finančné náklady

Z ročného rozpočtu finančných nákladov vo výške 1 600 EUR bolo k 31. 12. 2021 čerpané vo výške 1 638 EUR,

z toho:

- poistenie motorových vozidiel vo výške 1 573 EUR,
- poplatky z účtov v Štátnej pokladnici 65 EUR.

- Dane z príjmov

Splatná daň z príjmov k 31. 12. 2021 bola vo výške 4 EUR.

VÝNOSY:

(v eurách)

Účet	Skutočnosť k 31. 12. 2020	Schválený rozpočet 2021	Upravený rozpočet 2021	Skutočnosť k 31. 12. 2021
60 – Tržby za vlastné výrobky	68 973	32 000	80 888	41 947
64 – Ostatné výnosy	692	0	0	529
65 – Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtov. časového rozlíšenia	213	0	0	163
66 – Finančné výnosy	22	0	0	20
68 – Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov	1 193 812	948 344	1 163 031	1 218 740
Spolu	1 263 712	980 344	1 243 919	1 261 399

Rozpočet výnosov na rok 2021 bol schválený vo výške 980 344 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu 948 344 EUR. V priebehu roka 2021 bol rozpočet upravený na výšku 1 243 919 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu vo výške 1 163 031 EUR. Výnosy za rok 2021 boli vo výške 1 261 399 EUR, z toho zo štátneho rozpočtu bolo 1 182 138 EUR (v tom výnosy z bežných transferov ŠR vo výške 1 099 021 EUR a výnosy z kapitálových transferov ŠR vo výške 83 117 EUR), výnosy z bežných transferov od ostatných vo výške 30 488 EUR, výnosy z bežných transferov od Európskych spoločností vo výške 6 114 EUR a výnosy z vlastnej činnosti vo výške 42 659 EUR. Rozpočet výnosov bol za rok 2021 plnený na 101 %.

Porovnanie celkových výnosov

(v eurách)

	k 31. 12. 2020	k 31. 12. 2021
Dotácia zo ŠR / výnosy z bežných transferov	1 100 322	1 135 623
Vlastné zdroje	69 900	42 659
Iné výnosy	0	0
Výnosy z kapitálových a iných transferov	93 490	83 117
Spolu	1 163 712	1 261 399

Hodnotenie dosiahnutých vlastných výnosov

- Tržby z hlavnej činnosti

SKN dosahuje tržby len za hlavnú činnosť, vedľajšiu resp. podnikateľskú činnosť nerealizuje.

Výnosy celkom boli k 31. 12. 2021 vo výške 1 261 399 EUR.

Z toho:

▪ Tržby za vlastné výrobky – 41 947 EUR

z toho:

- predplatné za časopisy 3 312 EUR,
- predaj kalendárov 1 620 EUR,
- zhotovenie učebníc 5 508 EUR,
- zhotovenie časopisov 11 432 EUR,
- ostatné výnosy 20 075 EUR.

- **Tržby za tovar**

Tržby za tovar boli k 31. 12. 2021 vo výške 0 EUR.

- **Ostatné výnosy**

Ostatné výnosy boli k 31. 12. 2021 vo výške 529 EUR. Z toho tržby z predaja materiálu vo výške 499 EUR.

- **Zúčtovanie rezerv a opravných položiek z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovanie časového rozlíšenia**

Zúčtovanie ostatných rezerv bolo k 31. 12. 2021 vo výške 163 EUR, v tom ostatné rezervy z prevádzkovej činnosti vo výške 163 EUR.

- **Finančné výnosy**

- úroky 20 EUR.

- **Výnosy z transferov a rozpočtových príjmov štátnych rozpočtových a príspevkových organizácií – 1 218 740 EUR**

- výnosy z bežných transferov zo ŠR: 1 095 478 EUR,
- výnosy z bežných transferov z predchádzajúceho obdobia: 3 543 EUR,
- výnosy z kapitálových transferov zo ŠR: 83 117 EUR,
- výnosy z bežných transferov od ostatných: 30 488 EUR,
- výnosy z bežných transferov ES: 6 114 EUR.

Rekapitulácia výnosov: Výnosy celkom k 31. 12. 2021 boli vo výške 1 261 399 EUR.

4.3 Hodnotenie hospodárskeho výsledku

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči v účtovnej závierke k 31. 12. 2021 vykázala **záporný hospodársky výsledok / stratu vo výške - 3 510 EUR.**

Hospodársky výsledok ovplyvnilo predovšetkým zapojenie mimorozpočtových prostriedkov na spolufinancovanie projektov ÚPSVaR do rozpočtu, a to:

- Projekt „Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím“ (§ 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov),
- Projekt „Poskytnutie príspevku na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska“ (§ 60 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

(v eurách)

UKAZOVATEĽ	SCHVÁLENÝ ROZPOČET 2021	UPRAVENÝ ROZPOČET 2021	SKUTOČNOSŤ k 31. 12. 2021	ROZDIEL (6-5)
5 – TRIEDA	980 344 (948 344)	1 187 919 (1 107 031)	1 264 909	-3 510
6 – TRIEDA	980 344 (948 344)	1 187 919 (1 107 031)	1 261 399	

ROZDIEL: VÝNOSY - NÁKLADY: 1 261 399 EUR – 1 264 909 EUR = - 3 510 EUR

4.4 Prioritné projekty a ich plnenie

a) bežné výdavky

V roku 2021 nebol pre SKN schválený žiaden bežný transfer na prioritný projekt.

b) kapitálové výdavky

V roku 2021 bol pre SKN schválený jeden prioritný projekt z kapitálových výdavkov:

Prvok 08T 0109 – Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva

- IA 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN) 56 000 EUR

V priebehu roka 2021 neboli čerpané žiadne finančné prostriedky na prioritný projekt na rok 2021. Projekt sa realizoval v závere roka 2021 a jeho financovanie je plánované v 1. štvrtroku 2022.

4.5 Rozbor výdavkov podľa prvkov ekonomickej klasifikácie a zdrojov

a) bežné výdavky

Pre SKN bol schválený program 08S0105 (Knihnice a knižničná činnosť) vo výške 980 344 EUR (z toho zo ŠR: 948 344 EUR). V priebehu roka 2021 bol rozpočet upravený na výšku 1 187 919 (z toho zo ŠR: 1 107 031 EUR). Čerpanie prvku 08S0105 bolo k 31. 12. 2021 vo výške 410 245 EUR (z toho zo ŠR: 380 874 EUR).

Základný prvok, v ktorom organizácia realizuje svoju základnú činnosť Program 08S0105 – Knihnice a knižničná činnosť

Zdroj 111

Názov: 08S0105 (Knihnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	948 344	502 683	191 020	237 641	17 000
Upravený rozpočet	1 062 031	602 613	230 467	224 464	4 487
Skutočnosť	1 055 390	602 613	230 467	217 923	4 387

Zdroj 46

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	32 000	32 000	0	0	0
Upravený rozpočet	74 774	59 535	15 014	0	225
Skutočnosť	74 774	59 535	15 014	0	225

Zdroj 1AC2

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	0	0	0	0	0
Upravený rozpočet	6 114	6 114	0	0	0
Skutočnosť	6 114	6 114	0	0	0

Zdroj 131K

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	0	0	0	0	0
Upravený rozpočet	3 543	0	0	3 543	0
Skutočnosť	19 294*	0	0	19 294*	0

* Pozn.: vrátane odvodu nevyčerpaných finančných prostriedkov za rok 2020 vo výške 15 751 EUR.

Spolu

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	980 344	534 683	191 020	237 641	17 000
Upravený rozpočet	1 146 462	668 262	245 481	228 007	4 712
Skutočnosť	1 155 572	668 262	245 481	237 217	4 612

Zdroj 111

Názov: 0EK0I03 (Podporná infraštruktúra)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	0	0	0	0	0
Upravený rozpočet	45 000	0	0	45 000	0
Skutočnosť	40 088	0	0	40 088	0

Zdroj 111

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť) + 0EK0I03 (Podporná infraštruktúra)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	980 344	534 683	191 020	237 641	17 000
Upravený rozpočet	1 107 031	602 613	230 467	269 464	4 487
Skutočnosť	1 095 478	602 613	230 467	258 011	4 387

Spolu

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť) + 0EK0I03 (Podporná infraštruktúra)	Celkom	610	620	630	640
Schválený rozpočet	980 344	534 683	191 020	237 641	17 000
Upravený rozpočet	1 191 462	668 262	245 481	273 007	4 712
Skutočnosť	1 195 660	668 262	245 481	277 306	4 612

b) kapitálové výdavky

V roku 2021 boli pre SKN schválené tieto kapitálové transfery:

Zdroj 111

Názov: 08T0109 (Stratégia rozvoja slovenského knižovníctva)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	56 000	56 000
Skutočnosť	0	0

Zo schválenej sumy kapitálových výdavkov v programe 08T0109 vo výške 56 000 EUR je prioritný projekt, a to: SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN) v sume 56 000 EUR. Finančné prostriedky k 31. 12. 2021 neboli čerpané a boli presunuté v plnej výške do roku 2022.

Zdroj 131K

Názov: 08S0105 (Knižnice a knižničná činnosť)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	32 042	32 042
Skutočnosť	32 042	32 042

K 31. 12. 2021 boli čerpané kapitálové výdavky vo výške 22 900 EUR z investičnej akcie č. 39 769 SKN – Nákup strojov, prístrojov, zariadení, techniky a náradia (Obstaranie hmatového displeja pre nevidiacich) vo výške 3 550 EUR, 9 600 EUR z investičnej akcie č. 43 144 SKN – Rekonštrukcia, modernizácia a stavebné úpravy objektov (Stavebné úpravy časti miestnosti kotolne pre vytvorenie nového priestoru pre potreby knižnice) a 18 892 EUR z investičnej akcie č. 43 291 SKN – Zriadenie pracoviska Slovenskej autority pre Braillovo písmo (Vytvorenie pracoviska pre Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo), zdroj 131K (2020) a programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť. Investičné akcie boli schválené ešte v závere roka 2020.

Prvky, v ktorých sa rozpočtujú tzv. prioritné projekty

V roku 2021 bol pre SKN schválený jeden prioritný projekt z kapitálových výdavkov.

Zdroj 111

Názov: 08T 0109 (Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva)	Celkom	710
Schválený rozpočet	0	0
Upravený rozpočet	56 000	56 000
Skutočnosť	0	0

V roku 2021 bol schválený kapitálový transfer pre SKN rozpočtovým opatrením č. 3 v prvku programovej štruktúry 08T0109 Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na investičnú akciu č. 29 409 SKN – Obstaranie strojov, prístrojov, techniky, zariadení a náradia (Projekt inovácie technického zariadenia v nahrávacích štúdiách SKN) v sume 56 000 EUR. Finančné prostriedky boli určené na realizáciu prioritného projektu. K 31. 12. 2021 neboli tieto finančné prostriedky čerpané.

4.6 Vyhodnotenie použitia mimorozpočtových prostriedkov

V roku 2021 boli použité mimorozpočtové prostriedky vo výške 1 627 EUR z dôvodu zapojenia vlastných finančných prostriedkov na spolufinancovanie projektov ÚPSVaR, a to:

- Projekt Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (§ 59 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov),
- Projekt Poskytnutie príspevku na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska (§ 60 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

5 Prostriedky Európskej únie a na spolufinancovanie

Názov projektu	Získaná suma (v EUR)	Prostriedky EU / ŠR (v EUR)	Forma vynaloženia	Použitie prostriedky (v EUR)
Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (§ 59 Príspevok na činnosť pracovného asistenta)	7 182	0 / 7 182	mzdy / odvody	7 182
Podpora zamestnávania občanov so zdravotným postihnutím (§ 60 Príspevok na úhradu prevádzkových nákladov CHD / CHP)	29 419	6 114 / 23 305	mzdy / odvody	29 419
Spolu	36 601	6 114* / 30 487**	mzdy/odvody	36 601

* prostriedky v sume 6 114 EUR boli použité zo zdroja 1AC2 (ESF – prostriedky EÚ), poskytnuté boli ÚPSVaR na základe zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

** prostriedky v sume 30 487 EUR boli použité zo zdroja 46 (Iné zdroje), poskytnuté boli ÚPSVaR na základe zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

6 Podnikateľská činnosť

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči nevykonáva podnikateľskú činnosť a hospodársky výsledok má vyčíslený len za hlavnú činnosť.

7 Zhodnotenie majetkovej pozície organizácie

Majetok a záväzky

Ako dlhodobý nehmotný majetok sa účtujú aktivované náklady na vývoj, softvér, oceníteľné autorské práva, projekty, technické zhodnotenie, ak nie je súčasťou ocenenia dlhodobého nehmotného majetku, ktorých vstupná cena je vyššia ako 2 400 EUR pre nehmotný majetok a doba použiteľnosti je dlhšia ako jeden rok. Počiatočný stav dlhodobého nehmotného majetku k 1. 1. 2021 bol vo výške 8 183 EUR. V priebehu roka 2021 neboli zaznamenané ani prírastky, ani úbytky. Dlhodobý nehmotný majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách.

Ako dlhodobý hmotný majetok sa účtujú pozemky, stavby, byty a nebytové priestory, umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov, samostatné hnutelné veci a súbory hnutelných vecí, ktoré majú samostatné technicko-ekonomické určenie, ktorých vstupná cena je vyššia ako 1 700 EUR s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok. Počiatočný stav dlhodobého hmotného majetku k 1. 1. 2021 bol 2 676 882 EUR. V roku 2021 bol obstaraný dlhodobý hmotný majetok v hodnote 32 042 EUR. Vyradený bol dlhodobý hmotný majetok vo výške 477 380 EUR. Skutočný stav dlhodobého hmotného majetku bol k 31. 12. 2021 vo výške 2 231 544 EUR. Tento majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách.

Drobný hmotný a nehmotný majetok je evidovaný v počítači na inventárnych kartách a inventárnych knihách. Drobný majetok s dobou použiteľnosti kratšou ako jeden rok alebo s obstarávacou cenou u hmotného majetku od 1 EUR do 1 700 EUR a u nehmotného majetku od 1 EUR do 2 400 EUR sa vedie na osobných kartách zamestnancov.

Počiatočný stav DHM bol k 1. 1. 2021 vo výške 302 152 EUR. V roku 2021 bol zakúpený DHM v celkovej hodnote 21 095 EUR. V roku 2021 bol vyradený DHM vo výške 16 170 EUR. Konečný stav DHM bol k 31. 12. 2021 vo výške 307 077 EUR.

Počiatočný stav DNM bol k 1. 1. 2021 vo výške 14 617 EUR. V roku 2021 bol zakúpený DNM vo výške 6 106 EUR a vyradený bol DNM vo výške 495 EUR. Konečný stav DNM k 31. 12. 2021 bol vo výške 20 228 EUR.

Drobný hmotný a nehmotný majetok je evidovaný na podsúvahových účtoch 771 a 790 a v operatívnej evidencii na inventárnych kartách.

Majetkové usporiadanie nehnuteľností:

SKN spravovala k 31. 12. 2021 tieto nehnuteľnosti:

1. Budova na Námestí Majstra Pavla 32, zapísaná na liste vlastníctva č. 989, katastrálne územie Levoča, č. parcely 855 o výmere 429 m².
2. Budova na Štúrovej ulici 36, so zastavanou plochou (dvorom) a garážou, zapísané na liste vlastníctva č. 989, katastrálne územie Levoča, č. parcel 1192, 1193, 1194/1 a 1194/2 o výmere 599 m², 748 m², 33 m² a 30 m².

Nehuteľnosti sú zaevidované a majetkovo vysporiadané.

Rekapitulácia majetku k 31. 12. 2021

Účet	Názov účtu	Skutočný stav (v EUR)
021	Budovy a stavby	526 602
022	Stroje, prístroje	1 127 065
023	Dopravné prostriedky	66 555
029	Ostatný dlhodobý hmotný majetok	503 325
031	Pozemky	7 996
771 -790	Drobný nehmotný majetok	20 228
771 -790	Drobný hmotný majetok	307 077
	Spolu	2 558 848

Pohľadávky a záväzky

Pohľadávky v eurách		
	Hodnota k 31. 12. bežného účtovného obdobia	Hodnota k 31. 12. bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia
Pohľadávky - podľa doby splatnosti	0	70
Pohľadávky v lehote splatnosti	0	
Pohľadávky po lehote splatnosti		70
Spolu (súčet riadkov súvahy 048 a 060)	0	70
Pohľadávky podľa zostatkovej doby splatnosti	0	70
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti do 1 roka	0	70
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti od 1 roka do 5 rokov		
Pohľadávky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako 5 rokov		
Spolu (súčet riadkov súvahy 048 a 060)	0	70
Záväzky v eurách		
	Výška k 31. 12. bežného účtovného obdobia	Výška k 31. 12. bezprostredne predchádzajúceho účtovného obdobia
Záväzky - podľa doby splatnosti	158 182	137 325
Záväzky v lehote splatnosti	158 182	137 325
Záväzky po lehote splatnosti		
Spolu (súčet riadkov súvahy 140 a 151)	158 182	137 325
Záväzky podľa doby splatnosti	158 182	137 325
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti do jedného roka	158 182	137 325
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti od jedného roka do päť rokov		
Záväzky so zostatkovou dobou splatnosti dlhšou ako päť rokov		
Spolu (súčet riadkov súvahy 140 a 151)	158 182	137 325

Stav a vývoj pohľadávok celkom

K 31. 12. 2021 neboli evidované žiadne pohľadávky.

Stav a vývoj záväzkov celkom

Záväzky evidované k 31. 12. 2021 v sume 158 182 EUR pozostávajú zo záväzkov voči dodávateľom, zamestnancom SKN, inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu a iné záväzky:

321 – Dodávatelia	5 821 EUR
331 – Zamestnanci	56 212 EUR
333 – Záväzky voči zamestnancom	0 EUR
336 – Zúčtovanie s orgánmi sociálneho poistenia a zdravotného poistenia	53 357 EUR
342 – Ostatné priame dane	15 460 EUR
345 – Ostatné dane a poplatky	0 EUR
372 – Transfery a ostatné zúčtovanie...	1 905 EUR
379 – Iné záväzky	23 067 EUR
472 – Záväzky zo sociálneho fondu	2 360 EUR

- a) záväzky voči dodávateľom v sume 5 821 EUR vznikli z došlých dodávateľských faktúr ku koncu sledovaného obdobia, úhrada ktorých z časových dôvodov nemohla byť realizovaná,
- b) záväzky voči zamestnancom, inštitúciám sociálneho zabezpečenia a zdravotným poisťovniam, daňovému úradu a iné záväzky súvisiace s vyplatením mzdových prostriedkov za mesiac december 2021 vo výplatnom termíne január 2022.

8 Zhodnotenie zamestnanosti

POČET ZAMESTNANCOV

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky rozpisom záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2021 č. MK-1084/2021-421/926 zo dňa 20. 1. 2021 stanovilo pre Slovenskú knižnicu pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči orientačný ukazovateľ – priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov v počte 44,0. Zmenou záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2021 – rozpočtovým opatrením č. 1 č. MK-1084/2021-421/6822 zo dňa 15. 4. 2021 ministerstvo zvýšilo priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov o 2 osoby na **46,0** z dôvodu zriadenia Slovenskej autority pre Braillovo písmo v SKN.

K 31. 12. 2021 bol **priemerný evidenčný prepočítaný počet zamestnancov 43,9**.

K 31. 12. 2021 bol **evidenčný počet zamestnancov vo fyzických osobách 44**, z toho 29 žien, čo predstavuje 65,9 %-ný podiel.

FLUKTUÁCIA ZAMESTNANCOV

Fluktuácia zamestnancov v priebehu roka 2021 bola nasledovná:

- počet nových pracovných pomerov 1
- počet skončených pracovných pomerov 0

ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2021

	Počet
vedúci zamestnanci	7
odborní zamestnanci knižníc	27
administratívni zamestnanci	4
ostatní (robotníci, prev. zamestnanci)	6
Spolu	44

V SKN je zavedený dvojstupňový systém riadenia. Základným organizačným stupňom riadenia a rozhodovania, nositeľom úloh organizácie je oddelenie.

V súlade s organizačnou štruktúrou mala SKN 7 riadiacich zamestnancov, z toho:

- 1 zamestnanec vo funkcii riaditeľ,
- 6 zamestnancov vo funkcii vedúcich oddelení.

Podiel žien vo vedúcich funkciách: 42,9 %.

KVALIFIKAČNÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2021

VŠ II. stupňa	VŠ I. stupňa	ÚSO	SO	Z
20	1	19	2	2

Zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním 1. a 2. stupňa tvorili 47,7 % z celkového počtu zamestnancov.

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV K 31. 12. 2021

Do 25 r.	26 – 30 r.	31 – 35 r.	36 – 40 r.	41 – 45 r.	46 – 50 r.	51 – 55 r.	56 – 60 r.	Nad 60 r.
0	2	1	6	3	6	10	5	11

Priemerný vek zamestnancov bol 51,33 roka.

ZAMESTNÁVANIE OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

SKN zamestnávala 9 zamestnancov so zdravotným postihnutím, z toho 1 zamestnanec pracoval na skrátenej pracovnej úväzok.

Podľa § 55 zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov má SKN priznané postavenie chránenej dielne, v ktorej zamestnáva 7 občanov so zdravotným postihnutím. Jednou z foriem finančných podpôr, ktoré prispievajú k zamestnávaniu týchto občanov je príspevok na činnosť pracovného asistenta. Jeden pracovný asistent pomáha 3 nevidiacim zamestnancom (jednému metodikovi Slovenskej autority pre Braillovo písmo a dvom korektorom textov v Braillovom písme) prekonávať bariéry pri vykonávaní zamestnania a osobných potrieb počas pracovného času.

DOHODY O PRÁČACH VYKONÁVANÝCH MIMO PRACOVNÉHO POMERU

V roku 2021 boli uzatvorené 2 dohody o pracovnej činnosti a 2 dohody o vykonaní práce.

ODMEŇOVANIE ZAMESTNANCOV

Odmeňovanie zamestnancov upravuje zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania na rok 2021 boli rozpočtované v sume 534 683 EUR, z toho zo ŠR: **502 683 EUR**. V roku 2021 bol rozpočet upravený na sumu 668 262 EUR, z toho zo ŠR: **602 613 EUR**, a to:

- **rozpočtovým opatrením č. 1** bol upravený rozpočet bežných výdavkov na rok 2021 v prvku programovej štruktúry 08S0105 Knižnice a knižničná činnosť o sumu + **29 600 EUR**, čím sa zabezpečili finančné prostriedky **na mzdy** a odvody **pre 2 zamestnancov** zabezpečujúcich úlohy **Slovenskej autority pre Braillovo písmo** na rok 2021 (z toho 610: 29 600 EUR, 620: 10 400 EUR),
- **rozpočtovým opatrením č. 4** boli upravené záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2021 v prvku 08S0105 – Knižnice a knižničná činnosť z kategórie 630 – Tovary a služby o sumu – 55 000 EUR do kategórie 610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania o sumu + **55 000 EUR**. Týmto rozpočtovým opatrením bola riešená **zvýšená potreba v oblasti výdavkov na mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania**,

- **rozpočtovým opatrením č. 5** boli upravené záväzné ukazovatele štátneho rozpočtu na rok 2021 v prvku 08S 0105 – Knižnice a knižničná činnosť o sumu + 20 687 EUR, z toho 610: **15 330 EUR**, 620: 5 357 EUR z dôvodu plnenia Dodatku č. 1 ku Kolektívnej zmluve vyššieho stupňa pre zamestnávateľov, ktorí pri odmeňovaní postupujú podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme na rok 2021, v ktorom sa za podmienok ustanovených v predmetnom dodatku dohodlo **poskytnutie odmeny v sume 350 EUR** pre zamestnanca.

Rozpočet v kategórii 610 bol čerpaný k 31. 12. 2021 vo výške **668 262 EUR**, z toho zo ŠR: **602 613 EUR**, čo predstavuje čerpanie na 100 % (zo ŠR na 100 %).

Priemerný mesačný plat za rok 2021 bol vo výške 1 266 EUR. Oproti roku 2020 je to nárast o 12 EUR, čo predstavuje 1 %.

PRIEMERNÝ MESAČNÝ PLAT ZAMESTNANCOV

Rok	Suma v eurách
2019	1 151,00
2020	1 254,00
2021	1 266,00

VÝBEROVÉ KONANIE

V zmysle zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov sa v roku 2021 uskutočnilo výberové konanie na funkciu vedúceho/vedúcej redakcie. Na základe výsledkov výberového konania a odporúčania päťčlennej výberovej komisie riaditeľ vymenoval za vedúcu redakcie od 1. 7. 2021 Mgr. Danielu Dubivskú, ktorá bola poverená dočasným riadením redakcie od 1. 1. 2021 po odchode svojej predchodkyne do starobného dôchodku.

AKTIVITY NA ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV

Obsah vzdelávania v roku 2021 bol zameraný na skvalitňovanie a pripravenosť zamestnancov vykonávajúcich práce vo verejnom záujme na plnenie úloh vyplývajúcich z opisov ich pracovných činností. Zvýšenú pozornosť sme venovali podpore odborných a osobnostných kompetencií zamestnancov prostredníctvom účasti na rozličných vzdelávacích aktivitách. Aj táto oblasť bola zasiahnutá pandémiou COVID-19 a vzdelávacie aktivity sa presunuli do online priestoru.

Vzdelávacia činnosť:

- Ročná účtovná závierka 2020 SOFTIP, 19. 1. 2021, online seminár,
- Knižnice na sociálnych sieťach a webe, 10. 2. 2021, online podujatie,
- Zasadnutie celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, 11. 2. 2021, online podujatie,
- E-knihy, e-výpožičky a ďalšie digitalizované dokumenty, 24. 2. 2021, online podujatie,
- Zamestnávateľ vs. zamestnanec v roku 2021 (disciplína, výpoveď a náhrada škody + vzory), 3. 3. 2021, online webinár,
- Celoživotné vzdelávanie knihovníkov, 26. 3. 2021, online podujatie,
- Praktické príklady z praxe – Výkon práce vo verejnom záujme a odmeňovanie niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme, 13. 4. 2021, online seminár,
- Zasadnutie celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc, 3. 5. 2021, online podujatie,
- Motivačné aktivity s detským čitateľom – medzinárodný odborný seminár, 16. – 17. 6. 2021, online podujatie,
- INFOS 2021 – medzinárodné knižnično-informačné sympóziu, 22. – 23. 6. 2021, online podujatie,
- Bibliosféry – knižníckej sféry dôverných, 28. 6. 2021, Jasná,
- Zasadnutie redakčnej rady časopisu Knižnica, 26. 8. 2021, online podujatie,

- Tvorba PR videa v knižnici, interaktívny seminár, 9. 9. 2021, online podujatie,
- Konferencia Ján Henkel a jeho svet, Knižnica Jána Henkela v Levoči, 23. 9. 2021,
- Účelný dizajn interiérov knižníc – príklady z praxe, 6. 10. 2021, celoslovenský online odborný seminár,
- Knižnice teraz a potom, 10. 11. 2021, celoslovenská online konferencia,
- Zelená knižnica a nové IFLA inšpirácie, 7. 12. 2021, online webinár.

Prednášková činnosť:

- INFOS 2021 – medzinárodné knižnično-informačné sympóziu, 22. – 23. 6. 2021:
Mgr. Norbert Végh: Digitálne učebnice nielen pre nevidiacich, online podujatie,
- Potrebuje súčasná doba knižnice a knihovníkov? – odborný seminár, 23. 6. 2021:
Mgr. Norbert Végh: Digitálne služby pre znevýhodnených používateľov, online podujatie.

Kolektívne členstvo v profesijných združeniach:

Slovenská asociácia knižníc,

Spolok slovenských knihovníkov a knižníc,

Slovenská národná skupina Medzinárodného združenia hudobných knižníc, archívov a dokumentačných stredísk (IAML).

Individuálne členstvo v odborných komisiách a profesijných združeniach:

Ing. František Hasaj – člen Ústrednej knižničnej rady, poradného orgánu ministerky kultúry Slovenskej republiky,

Mgr. Alena Repaská – členka odbornej komisie Fondu na podporu umenia pre podprogram 5.1 Knižnice, členka komisie na tvorbu zbierok Múzea špeciálneho školstva v Levoči,

Mgr. Michal Tkáčik – člen pracovnej skupiny Braille Workgroup, European Blind Union, člen pracovnej skupiny pre kompenzačné pomôcky pri Ústrednej rade Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska,

Mgr. Norbert Végh – člen celoslovenského výboru Spolku slovenských knihovníkov a knižníc.

ANALYTICKÉ MATERIÁLY A INTERNÉ RIADIACE AKTY

Správa o činnosti a hospodárení za rok 2020,

Správa o činnosti a hospodárení za 1. polrok 2021,

Charakteristika plánovaných činností na rok 2022 vrátane merateľných ukazovateľov (ako súčasť kontraktu medzi MK SR a SKN na rok 2022),

Bezpečnostný projekt na ochranu osobných údajov – aktualizácia projektu v súlade so zákonom č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

Dodatok č. 1 ku Kolektívnej zmluve na rok 2019, účinný od 1. 1. 2020,

Organizačný poriadok Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, účinnosť od 1. 2. 2021,

Štatút Rady Slovenskej autority pre Braillovo písmo, účinnosť od 15. 2. 2021,

Dodatok č. 1 k Smernici č. 1/2009 Systém spracovania účtovníctva v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, účinnosť od 10. 9. 2021,

Dodatok č. 1 k Smernici č. 2/2009 Zásady na obeh účtovných dokladov, na vykonávanie dispozícií s finančnými, materiálovými a ostatnými prostriedkami v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, účinnosť od 10. 9. 2021,

Dodatok č. 1 k Internej smernici č. 1/2019 upravujúcej záväzné postupy pri uplatňovaní zákona NR SR č. 313/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pri zadávaní zákaziek na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác, na poskytnutie služieb a na zadávanie koncesií v podmienkach Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, účinnosť od 10. 9. 2021,

Dodatok č. 1 k Smernici o správe majetku štátu, účinnosť od 10. 9. 2021,

Štatút redakčnej rady, účinnosť od 15. 10. 2021.

PODKLADY K TVORBE A HODNOTENIU PLNENIA ÚLOH Z VLÁDNÝCH STRATEGICKÝCH A KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

Národný akčný plán pre problémy s alkoholom na roky 2013 – 2020 – odpočet plnenia za roky 2017 až 2020,

Koncepcia starostlivosti o tradičnú ľudovú kultúru do roku 2020 – odpočet plnenia za roky 2017 až 2020,

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím – odpočet plnenia za rok 2020,

Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020 – odpočet plnenia za rok 2020,

Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020 – odpočet plnenia za rok 2020,

Dotazník Európskej komisie – autorské právo a zdravotné postihnutia,

Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR na roky 2016 – 2020 – odpočet plnenia za rok 2020,

Stratégia rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2015 – 2020 – odpočet,

Dotazník k službe požičiavania elektronických kníh knižnicami SR,

Odpočet implementácie jednotlivých odporúčaní zo XIV. zasadnutia Zmiešanej slovensko-maďarskej komisie pre záležitosti menších,

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021 – 2030 – odpočet plnenia opatrení za rok 2021 a návrh aktualizácie úloh pre nasledujúce obdobie (s horizontom implementácie do roku 2030).

VÝSTAVNÁ ČINNOSŤ

Izba Mateja Hrebendu. Stála expozícia exponátov týkajúcich sa života a práce Mateja Hrebendu, Námestie Majstra Pavla 32 v Levoči. Vybrané exponáty sa dajú vyhmatat', texty k výstave sú prístupné návštevníkom vo zväčšenom type písma, v Braillovom písme a vo zvukovom zázname.

Slovensko a UNESCO. Hmatová výstava s ukázkami postupu výroby rovnomennej knihy pre nevidiacich v kombinácii Braillovo písmo – zväčšený typ písma – reliéfná grafika. Inštalovaná v zasadacej miestnosti SKN, Štúrova 36 v Levoči.

Videnie nevidenia – i videnia. Hmatová výstava kresleného humoru o ľuďoch, ktorým zrak úplne alebo čiastočne chýba, ale aj o zraku ako takom od autorov z rôznych kútov sveta, doplnená o reliéfnu grafiku. Zámerom výstavy je humornou, nenásilnou formou upozorniť ľudí na to, akú dôležitú úlohu plní v ľudskom živote zrak a aké prekážky musia prekonávať tí, ktorým tento vnem chýba. Inštalovaná na chodbe prízemí SKN, Štúrova 36 v Levoči.

Majster Pavol z Levoče. Hmatová výstava s ukázkami postupu výroby rovnomennej knihy pre nevidiacich v kombinácii Braillovo písmo – zväčšený typ písma – farebná fotografia – reliéfná grafika. Inštalovaná na chodbe 1. poschodia SKN, Štúrova 36 v Levoči.

SLOVENSKÁ AUTORITA PRE BRAILLOVO PÍSMO

Vláda Slovenskej republiky na svojom rokovaní dňa 7. 1. 2021 vzala na vedomie Informáciu o vytvorení Slovenskej autority pre Braillovo písmo v Slovenskej knižnici pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči, ktorú predložila ministerka kultúry Slovenskej republiky v súlade s opatrením 4.7.10. „Zriaďiť národnú autoritu pre štandardizáciu Braillovo písma“ Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020 a v súlade s odporúčaním č. 64 Záverečných odporúčaní Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím „Výbor odporúča, aby zmluvný štát podporil zriadenie slovenskej národnej autority Braillovo kódu a zabezpečil vytvorenie štandardizovaného slovenského Braillovo kódu“. Vydaním Rozhodnutia Ministerstva kultúry Slovenskej republiky o zmene a doplnení zriaďovacej listiny Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči č. MK – 6728/2020-110/22938 zo dňa 15. 12. 2020 s účinnosťou **od 15. decembra 2020** plní úlohy **Slovenskej autority pre Braillovo písmo** (ďalej len „SABP“) naša inštitúcia. Týmto aktom si Slovenská republika splnila záväzok vytvorenia národnej autority Braillovo písma, ktorá má zaručiť existenciu štandardizovaného unifikovaného Braillovo písma potrebného na rozšírenie jeho používania pri vzdelávaní, zamestnávaní a v digitálnom

prostredí informačných a komunikačných technológií. SKN na tento účel **od 1. 2. 2021 vytvorila dve systematizované pracovné miesta – hlavného koordinátora SABP a metodika SABP.**

Konštituovaná bola 7-členná **Rada Slovenskej autority pre Braillovo písmo** ako odborný a schvaľovací orgán SABP a poradný orgán riaditeľa SKN, zložená z expertov na Braillovo písmo – reprezentantov relevantných inštitúcií pracujúcich v oblasti vzdelávania a sociálnej rehabilitácie osôb so zrakovým znevýhodnením. Predsedom rady je hlavný koordinátor SABP. Rada sa pri svojej činnosti riadi Štatútom Rady Slovenskej autority pre Braillovo písmo, ktorý vydal riaditeľ SKN dňa 5. 2. 2021. Štatút vymedzuje poslanie, pôsobnosť a zloženie rady, práva a povinnosti rady, rokovací poriadok rady a administratívne zabezpečenie jej zasadnutí. V priebehu roku 2021 boli zvolané a uskutočnené štyri zasadnutia Rady SABP, všetky v online priestore. Na zasadnutiach Rady SABP boli prerokúvané všetky činnosti SABP v oblasti tvorby štandardov zápisu Braillovoho písma a tiež v oblasti osvetu.

▪ **Logo SABP**

Bolo vytvorené pre účely jasného identifikovania Slovenskej autority pre Braillovo písmo značkou a logom. Samotný obsah loga navrhlo pracovisko SABP, dizajn a manuál grafik Mgr. art. Matúš Vacula. Najčastejšie využitie loga očakávame predovšetkým v príručkách SABP, v prezentáciách, pri tvorbe obsahu webovej stránky SABP a v tlačových materiáloch. Logo bolo vytvorené aj v reliéfnej podobe formou kovovej raznice určenej na slepotlač. Bol vytvorený manuál loga SABP, podľa ktorého je možné logo používať, s určením všetkých typografických parametrov aj s ohľadom na použitie v tlači pre osoby so zrakovým postihnutím.

▪ **Štandardizačná činnosť v oblasti Braillovoho písma a reliéfnej grafiky**

V roku 2021 bola vydaná prvá časť príručky *Pravidlá písania a používania Braillovoho písma v Slovenskej republike : Písanie znakov a symbolov v Braillovom písme v slovenských textoch a základných odborných zápisoch v šesťbodovom zápise*. Príručka bola vydaná v čiernotlači aj v Braillovom písme. Čiernotlačová príručka bola distribuovaná do spolupracujúcich organizácií zaoberajúcich sa problematikou zrakovo postihnutých, verzia príručky v Braillovom písme je pripravená na distribúciu čitateľom braillovskej periodik.

▪ **Konferencia SABP 2021**

V oblasti osvetu Braillovoho písma a reliéfnej grafiky a pri príležitosti Dňa nevidiacich sme usporiadali 15. 11. 2021 online Konferenciu SABP 2021, na ktorej boli prezentované činnosti SABP a tiež výsledky jej krátkeho, no činného pôsobenia. Na konferencii prezentovalo 8 odborníkov v oblasti vzdelávania, sociálnej rehabilitácie a kultúry ľudí so zrakovým znevýhodnením. V rámci konferencie bol vyhlásený víťaz súťaže braillovskej eseje, do ktorej mohli súťažiaci svoje práce na tému Braillovo písmo a reliéfnu grafiku zasielať v priebehu septembra a októbra 2021. Súťaž usporiadala SKN v spolupráci s Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska.

▪ **Medzinárodné aktivity SKN a SABP**

SABP je členom pracovnej skupiny Braille Workgroup Európskej únie nevidiacich (European Blind Union), kde ako platný člen spolupracuje so zástupcami iných štátov na adaptácii a implementácii pravidiel písania a používania Braillovoho písma v legislatívnych rámcoch Európskej únie, na motivovaní nevidiacich a ich rodičov či učiteľov v rozvíjaní hmatových zručností ako aj na propagácii Braillovoho písma v oblasti jeho využívania vo verejných priestoroch, kultúrnych či vzdelávacích inštitúciách. Stretnutia pracovnej skupiny prebiehajú pravidelne, raz za mesiac.

Nadviazaná bola komunikácia so spoločnosťou Duxbury Systems, svetovým lídrom v softvéri pre Braillovo písmo, pre účely zveľadenia braillovskej tabuľky pre program Duxbury používaný na prepis textov do Braillovoho písma.

SABP aktívne sleduje rôzne semináre, online stretnutia, konferencie či News výbery viacerých popredných organizácií pracujúcich v oblasti Braillovoho písma a reliéfnej grafiky, ako napríklad The Braillists Foundation, Perkins School For The Blind, Paths to Literacy.

▪ **Projekt e-Braille**

SKN v roku 2021 spustila projekt e-Braille, na ktorého realizácii sa podieľala vo veľkej miere aj SABP. V rámci tohto projektu do digitálnej knižnice SKN pridávame knihy v digitálnej forme Braillovo písma, ktoré je možné čítať na braillovských riadkoch. Sú to knihy, ktoré má SKN vo fonde, ktorý dosiaľ tvorili knihy vytlačené v papierovej podobe. Pomocou tohto projektu priblížime našim čitateľom braillovské knihy aj v digitálnom prostredí. E-Braille má veľký význam v priblížení Braillovo písma v digitálnom prostredí aj v prípade špeciálnych textov ako napríklad učebnice matematiky, fyziky, ale aj časopis Šach. Takéto materiály sú zapisované Braillovým písmom so špecifickými pravidlami, ktoré nie je možné plnohodnotne vytvoriť automatickým preložením latinky do Braillovo kódu a musia byť veľmi starostlivo prepísané a skontrolované prepisovateľmi. Digitalizáciou takýchto textov chceme prispieť k rozšíreniu portfólia čitateľov Braillovo písma v digitálnom prostredí.

▪ **Osvetová / propagačná činnosť**

SABP má na webovej stránke SKN vytvorenú samostatnú podstránku <https://www.skn.sk/sabp> pre podrobnejšie informácie o SABP.

V oblasti propagácie Braillovo písma a reliéfnej grafiky SABP v roku 2021 vyvinula niekoľko významných aktivít a prezentačných výstupov. Ich cieľom bolo informovanie odborníkov v tejto oblasti, ľudí so zrakovým znevýhodnením a používateľov Braillovo písma ako aj verejnosti o činnosti a aktivitách SABP, o význame Braillovo písma v živote nevidiaceho človeka a jeho vplyv na gramotnosť nevidiacich, o dôležitosti rozvíjania zručností v písaní, čítaní a používaní Braillovo písma a reliéfnej grafiky.

SABP participovala na týchto podujatiach či verejných prezentáciách:

- organizovanie online Konferencie SABP 2021 (15. 11. 2021, prístupná na webe SABP),
- príspevok na konferencii Múzea a galérie bez bariér III. v Dubnickom múzeu v Dubnici nad Váhom (10. – 12. 11. 2021, prístupný na webe SABP),
- SABP hosťom v Rádiu Regina Východ (9. 11. 2021),

- **publikačná činnosť:**

BLAŠKOVÁ, Dušana, 2021. Krstili sa Pravidlá písania a používania Braillovo písma v Slovenskej republike : rozhovor do internetového časopisu Národnej rady občanov so zdravotným postihnutím v SR. In: *Mosty inklúzie* [online]. Roč. 14, č. 5. Dostupné z: <http://www.nrozp-mosty.sk/cislo-5-2021/na-slovicko-5-2021.html>

BLAŠKOVÁ, Dušana, 2021. Po takmer 40-ročnom úsilí máme Slovenskú autoritu pre Braillovo písmo. In: *Dúha : sociálny časopis pre nevidiacich a slabozrakých občanov* [online]. Roč. 21, č. 1. Dostupné z: <https://unss.sk/po-takmer-40-rocnom-usili-mame-slovensku-autoritu-pre-braillovo-pismo/>

TKÁČIK, Michal, 2021. Slovenská autorita pre Braillovo písmo. In: *Knižnica : časopis pre knihovníctvo*. Roč. 22, č. 3, s. 87-89. ISSN 1336-0965.

TKÁČIK, Michal, 2021. Slovenská autorita pre Braillovo písmo / Pod strechou Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v našom meste sme zriadili autoritu pre Braillovo písmo. In: *Informačný magazín mesta Levoča LIMKA*. Roč. 6, č. 3, s. 23. ISSN 2453-7055.

- publikovanie v periodikách SKN.

SABP participovala na textovom a grafickom vyhotovení nástenného reliéfného kalendára na rok 2022 – Rukami k poznaniu – s témou Braillovo písmo a reliéfná grafika v živote nevidiacich.

▪ **Vzdelávanie a rozvoj SABP**

Účasťou na rôznych konferenciách týkajúcich sa Braillovo písma a reliéfnej grafiky a ich využívania vo vzdelávacom procese, vo verejných priestoroch, ale aj v každodennom bežnom živote nevidiaceho človeka SABP rozvíja a naďalej bude rozvíjať databázu znalostí vo všetkých týchto oblastiach. Iba prostredníctvom priameho kontaktu s prostredím, ľuďmi či pomôckami v oblasti

Braillovo písmo a reliéfnej grafiky v ich najrôznejších podobách môže dôjsť ku komplexnému uchopeniu tejto problematiky a následne aj k ich uvádzaniu do praxe a bežného života nevidiaceho.

SABP sa v roku 2021 zúčastnila na týchto podujatiach:

- The Braillist s Foundation – braillists.org – pravidelné online stretnutia na týždňovej báze zamerané na rôzne oblasti tvorby, písania a používania Braillovo písmo,
- Tvorba reliéfnych hier a hračiek, Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR, z. s., Praha, 12. 4. 2021, online seminár,
- Tactile Reading 2021, 28. 4. 2021 – 30. 4. 2021, celosvetový online seminár na tému Braillovo písmo, reliéfnej grafiky a hmatového čítania,
- Od vzdelávania k inklúzii/From Education to Inclusion – EDI, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, 8. 6. 2021 – 10. 6. 2021, online školenia pre lídrov so zrakovým postihnutím zamerané na prístupnosť prostredia, informácií a na témy sebaobhajoby,
- Nezávislý život 2021 – Máme plány (?), 16. 6. 2021, Nadácia Socia, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci a Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR, online konferencia,
- Od vzdelávania k inklúzii/From Education to Inclusion – EDI, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska, 22. 6. 2021 – 24. 6. 2021, online školenia pre lídrov so zrakovým postihnutím zamerané na prístupnosť prostredia, informácií a na témy sebaobhajoby,
- World Blindness Summit 2021, 25. 6. 2021 – 30. 6. 2021, celosvetová online konferencia o mnohých aspektoch života nevidiacich,
- Agora – konference o ICT pro zrakově postižené: Podzimní Agora 2021, 25. 11. 2021, online konferencia o asistenčných technológiách pre ľudí so zrakovým postihnutím.

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Veľvyslanectvo Japonska v Slovenskej republike

Veľvyslanec Japonska v Slovenskej republike Makoto Nakagawa navštívil 23. júna 2021 našu knižnicu. V príľahlom parku spoločne s riaditeľom knižnice odhalili pamätnú tabuľu o vysadení sakury, ktorá je darom japonského veľvyslanectva pri príležitosti 100. výročia vzťahov medzi Japonskom a Slovenskou republikou, ktoré sme si pripomenuli v roku 2020. Pamätná tabuľa je vyhotovená v slovenskom jazyku, japonskom jazyku aj v Braillovom písme. Zdvorilostná návšteva pokračovala prehliadkou vybraných pracovísk knižnice a potvrdila dlhoročné úprimné priateľstvo medzi knižnicou a Veľvyslanectvom Japonska v SR.

Knihovna a tiskárna pro nevidomé K. E. Macana v Prahe

Pravidelné dlhoročné a mimoriadne intenzívne kontakty udržiavame s Knihovnou a tiskárnou pro nevidomé K. E. Macana v Prahe pri vzájomnej výmene informácií, knižničných fondov a koordinácii postupov v oblasti poskytovania knižnično-informačných služieb osobám so zrakovým postihnutím a výroby dokumentov v prístupných formátoch tejto skupine obyvateľstva.

Redakce časopisu pro zrakově postižené ZORA v Prahe

SKN, predovšetkým redakcia, úzko spolupracuje s partnerskou českou redakciou ZORA, s ktorou si pravidelne recipročne vymieňame slepecké periodiká, vzájomne sa informujeme a inšpirujeme vo svojej práci.

Európska únia nevidiacich (EBU)

SKN na úrovni hlavného koordinátora Slovenskej autority pre Braillovo písmo spolupracovala v rámci pracovnej skupiny s odborníkmi v oblasti tvorby, výučby, výskumu a propagácie Braillovo písmo a reliéfnej grafiky. Taktiež sa podieľala na tvorbe metód vyučovania hmatového získavania informácií, na prezentácii dôležitosti produkcie a používania Braillovo písmo a reliéfnej grafiky na celoeurópskej úrovni.

9 Hlavné skupiny používateľov výstupov organizácie

Hlavné skupiny používateľov výstupov SKN predstavujú **osoby so zrakovým a iným zdravotným postihnutím**, ktoré sú v dôsledku svojho zdravotného postihnutia nevidiace alebo majú poruchu zrakového alebo iného vnímania textu, ktorá im neumožňuje čítať alebo inak vnímať text v rovnakej miere ako osobe bez takéhoto postihnutia. Sú to aj osoby s fyzickým postihnutím, ktoré im neumožňuje manipulovať text v tlačenej forme tak, aby mohli zamerať svoj zrak na text v rozsahu, ktorý je bežne potrebný na čítanie.

Knižnica poskytuje základné a špeciálne knižnično-informačné služby z vlastných knižničných fondov všetkým vekovým skupinám podľa ich potrieb. Knižnično-informačné služby knižnice využívajú registrovaní používatelia osobne na pracoviskách, prostredníctvom zásielkovej služby, pravidelnej donáškovej služby alebo cez webovú stránku knižnice. Všetky knižnično-informačné služby sú používateľom poskytované **bezplatne**.

Služby knižnice v hodnotenom období využilo 1 182 aktívnych používateľov, z toho 492 využívalo aj služby digitálnej knižnice.

Rozdelenie používateľov podľa jednotlivých kategórií:

- bežný čitateľ	994
- deti a mládež	132
- organizácia	35
- zamestnanec knižnice	21

Verejné knižnice, v ktorých sú zriadené pracoviská poskytujúce služby pre zdravotne postihnutých používateľov, registrovali **794 používateľov**. Týmto pracoviskám pravidelne dodávame cirkulačné súbory obsahujúce zvukové knihy.

SKN má v rámci Slovenska **výhradné postavenie vo vydávaní časopisov pre osoby so zrakovým postihnutím**. V roku 2021 pre nich pripravovala 18 titulov časopisov s rôznym obsahovým zameraním a periodicitou.

Napriek tomu, že od roku 2011 bol v zriaďovacej listine SKN okruh používateľov rozšírený aj o iné zdravotné postihnutia, časopisy odoberajú a čítajú predovšetkým nevidiaci a slabozrakí. Našou snahou bolo šíriť tlač aj medzi ľuďmi s iným než zrakovým znevýhodnením a získavať ich ako svojich potenciálnych čitateľov a predplatiteľov, čo sa nám v roku 2021 darilo.

Obsahové zameranie jednotlivých periodík je rôznorodé a tematicky pestré, zahŕňa všetky sféry spoločenského života. Najstarším z nich je Nový život, ktorý vychádza od roku 1949. Za viac ako 70 rokov má zadefinovanú obsahovú i grafickú štruktúru, stále, ale aj nové rubriky, široký okruh verných čitateľov i dopisovateľov, stálych externých spolupracovníkov. Aj preto patrí medzi časopisy s najvyšším nákladom a najvyššou čítanosťou. Práve to bol dôvod, prečo sme sa rozhodli v minulom roku ukončiť vydávanie čiernotlačového časopisu Priezor, ktorý bol platformou dvoch periodík – časopisu Nový život a ženského časopisu Vierka. Avšak nevýhodou bolo, že zatiaľ čo Nový život vychádzal v autentickej podobe vo zvuku aj v Braillovom písme, v čiernotlači bol dvojmesačníkom ako kompilácia článkov z dvoch čísel periodika Nový život. Tieto tri verzie jedného a toho istého časopisu sme chceli zjednotiť a „zrovnoprávniť“, aby bol Nový život aj v čiernotlači autentický. Nový život bude vychádzať od januára 2022. Týmto časopisom boli pridelené aj nové ISSN.

Popri časopise Nový život SKN vydáva periodiká pre ženy, mladých ľudí, športovcov, priaznivcov kultúry a umenia, hudby, literatúry, vedy a techniky, šachu, profesionálnych masérov i veriacich rôznych konfesií. Pokrýva tak široký záber ich potrieb a záujmov, čím sa snaží svojich čitateľov zaujať a osloviť ich hodnotným výberom informácií.

Od roku 2002 redakcia sprostredkováva nevidiacim aj výber článkov z piatich časopisov vydávaných pre vidiacu verejnosť, monitorovaný podľa ich záujmu a výberu. Prvým bol týždenník Život, rokmi pribudli Slovenska, Zdravie, Diabetik a Zem&Vek. Časopisy vychádzajú vo zvukovom

zázname na CD nosičoch, mesačne a dvojmesačne, ide o výber článkov, nie ich kompletne vydania, s výnimkou časopisu Zem&Vek, ktorý predstavuje kompletnú verziu časopisu a je šírený elektronicky.

V roku 2021 si **časopisy objednalo 464 predplatiteľov**, čo je oproti roku 2020 o 33 menej. Tento pokles má podľa nášho prieskumu niekoľko možných ukazovateľov a je dlhodobým a nezvratným trendom, hoci snahou redakcie je udržať si stálych čitateľov a motivovať nových. Prvým z faktov je, že medzi našimi dlhoročnými predplatiteľmi prevládajú seniori. Tí prirodzene odchádzajú alebo kvôli zdravotným problémom a mnohokrát aj samotnej starobe strácajú motiváciu časopisy čítať a predplácať si ich. Zároveň však vychádzame z predpokladu, že toto číslo je len reálnym ukazovateľom predplatiteľstva, nie objektívnym ukazovateľom o počte našich čitateľov. Keďže si niektorí z nízkych príjmov predplatné nemôžu dovoliť, časopisy si neobjednávajú, ale požičiavajú (na čo poukazuje naša dlhoročná skúsenosť). Teda, hoci medzi našimi predplatiteľmi nefigurujú, naše časopisy čítajú. Tento ukazovateľ však ostáva abstraktný. V budúcnosti sa chceme zamerať aj na prieskum v tejto oblasti, hoci je náročné týchto čitateľov presne zmapovať. Ďalší, prirodzený ukazovateľ, je nezáujem o čítanie tlače (mnohí si požičiavajú z SKN len knihy, tlač si nepredplácajú). Napriek tomu sa propagáciou a zatraktívením náplne časopisov, ako aj flexibilným zaradovaním nových rubriek snažíme získať nových záujemcov o našu tlač. Stretávame sa aj s tým, že mnohí o tejto tlači ešte stále nevedia, našou snahou je preto podchytiť takýchto možných predplatiteľov v spolupráci s ÚNSS – rozosielaním Ponuky periodickej tlače do jednotlivých základných organizácií aj krajských stredísk ÚNSS. Treba poznamenať, že napriek tomuto miernemu poklesu hľadáme nové možnosti aj v prístupe a komunikácii so samotnými čitateľmi. **Abonentov máme z celého Slovenska, Českej republiky, Srbska, Francúzska, USA aj Ukrajiny** a veríme, že o nás vedia aj ďalší. Už začiatkom roka 2022 počet predplatiteľov vďaka osobnej intervencii redaktorov, osvete a individuálnej práci s potenciálnymi predplatiteľmi, stúpol na 492, čo nás teší. Veríme, že aj v ťažkom období sa nám podarí túto databázu predplatiteľov dostupnými prostriedkami a možnosťami rozširovať.

Ďalším ukazovateľom je skupina mladých čitateľov, ktorá v databáze našich predplatiteľov nechýba, no v súčasnosti preferuje najmä elektronické médiá a „rýchlejšiu“ internetovú dostupnosť informácií. Tento trend považujeme za nezvratiteľný a logický, nakoľko periodicita niektorých našich časopisov im nemôže konkurovať, avšak pri skvalitňovaní našich služieb berieme do úvahy aj tento aspekt a snažíme sa periodicitu meniť a aktualizovať. V posledných rokoch sa teda časť našich čitateľov presúva z jednotlivých braillovských či zvukových periodík na digitálne, t. j. CD balíčok, e-mailový balíček a audioweb, ktoré obsahujú až 12 periodík, čo čitateľovi poskytuje aj istý komfort za naozaj nízku cenu. O mladých čitateľov sa navyše už niekoľko rokov uchádzame propagáciou našej tlače na sociálnej sieti Facebook, kde sme v roku 2021 mali 378 návštevníkov.

Za potenciálnych odberateľov našich periodík považujeme aj skupinu vidiacich dôchodcov, ktorým sa vekom zrak zhoršuje alebo ho úplne strácajú. Preto sme s ponukou našich časopisov oslovili aj niektoré domovy dôchodcov, kde sme v minulosti už naše periodiká po dohode s ich riaditeľmi propagovali a ponúkali, ale aj nové. Priebežne sa tejto osvete chceme venovať aj naďalej. A podľa možnosti niektoré zariadenia aj osobne navštíviť a predstaviť seniorom naše periodiká aj naživo, ak to ústup pandémie dovolí.

Pozitívne ohlasy sme zaznamenali na čiernotlačové časopisy, ktoré starším ľuďom, strácajúcim zrak, vyhovujú práve kvôli zväčšenému typu písma, spĺňajúcemu štandard pre slabozrakého čitateľa (zohľadňujúci zásady jasnej tlače).

Napriek všetkým uvedeným faktorom a problémom súvisiacim s poklesom záujmu o tlač pre nevidiacich a slabozrakých treba zdôrazniť, že pre mnohých zrakovo postihnutých ľudí predstavujú naše časopisy neodmysliteľnú súčasť ich života. Širokou škálou oblastí cielených na ich hendikep poskytujú servis informácií, ktoré nájdu v iných periodikách mnohokrát len okrajovo a sporadicky.

Redakcia je preto permanentne s mnohými stálymi čitateľmi v úzkom kontakte. V snahe vyjsť im v ústrety sa snaží koncipovať obsah časopisov aj podľa ich záujmu a návrhov. Aj takto vedie cesta k získaniu čitateľa. V budúcnosti by mala byť v tomto zámere nápomocná aj spomínaná redakčná rada, ktorá, ako bolo spomenuté, už svoju činnosť začala, a chce aktívne uplatniť závery týchto stretnutí v praxi.

Vydávanie časopisov pre zrakovo postihnutých považujeme aj napriek negatívnym ukazovateľom poklesu záujmu naďalej za opodstatnené a v zastúpení tlače v rámci Slovenska jedinečné, nakoľko ide o špecifickú skupinu čitateľov, ktorá si takisto ako ostatní nárokuje na prístupnosť k informáciám. Trend úbytku čitateľov či predplatiteľov tlače, ako aj ukazovateľ klesajúcej predajnosti inej tlače je v súčasnosti celospoločenským javom, sme nútení mu čeliť. Treba zdôrazniť, že už niekoľko rokov sa nemení a nezvyšuje ani predplatné za naše časopisy, takže aj v tomto ohľade vychádzame čitateľom a našou snahou je, aby im boli tieto periodiká (vzhľadom na súčasnú ekonomickú nestabilitu) finančne prístupné. V roku 2022 bude jediná zmena v predplatnom, ktorá nastáva zmenou periodicity Nového života v čiernotlačí z dvojmesačníka na mesačník, a predplatné bude vo výške 3 eur.

Významnou skupinou používateľov výstupov SKN sú organizácie reprezentujúce osoby so zdravotným postihnutím, predovšetkým **Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska**, ďalej **výchovno-vzdelávacie, kultúrne a ďalšie inštitúcie** (školy, múzeá, galérie, štátne úrady, organizácie verejnej správy a samosprávy, občianske združenia atď.) **vyvíjajúce aktivity v prospech zdravotne postihnutých** prostredníctvom služieb a produktov SKN.

10 Zhodnotenie výsledkov kontrol vykonaných kontrolnými orgánmi

V roku 2021 boli v SKN vykonané **dve vonkajšie kontroly**.

1. **Kontrolný orgán:** Slovenský odborový zväz verejnej správy a kultúry, republikový zväzový inšpektor BOZP

Dátum vykonania kontroly: 26. 4. 2021

Predmet kontroly: Preverenie stavu splnenia opatrení z prechádzajúcej základnej kontroly stavu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vykonanej v dňoch 23. 1. 2020 a 27. 1. 2020

Výsledok kontroly: Pri následnej kontrole neboli zistené nedostatky.

2. **Orgán auditu:** Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, odbor vnútorného auditu

Dátum vykonania auditu: 20. 5. 2021 – 15. 7. 2021

Ciele auditu: Overiť a hodnotiť finančné riadenie podľa § 5 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov a overiť a hodnotiť ďalšie skutočnosti, ak tak ustanovuje osobitný predpis. Hodnotenie vykonávania základnej finančnej kontroly zamerané najmä na dodržiavanie ustanovení zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite. Hodnotenie rozpočtu, účtovníctva a výkazníctva.

Auditované obdobie od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2020.

Výsledok auditu: Orgán auditu konštatoval, že riadiaci a kontrolný systém na úrovni povinnej osoby vo vzťahu k overovaným cieľom za rok 2020 funguje dobre, ale sú potrebné zlepšenia. Identifikovaných bolo 6 nedostatkov s nízkou závažnosťou, ktoré nemajú finančný charakter. Týkali sa oblasti interných riadiacich aktov a vykazovania údajov vo Finančných výkazoch o príjmoch, výdavkoch a finančných operáciách FIN 1-12 v auditovanom období. Riaditeľ SKN formou príkazu riaditeľa prijal plán opatrení, predtým audítorskou skupinou odsúhlasený, na nápravu zistených nedostatkov a na odstránenie príčin ich vzniku. Zoznam splnených opatrení spolu s dokumentáciou preukazujúcou splnenie prijatých opatrení boli predložené odboru vnútorného auditu MK SR v určenom termíne do 30. 9. 2021.

11 Záver

Slovenská knižnica pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči je **celoštátnou špeciálnou knižnicou** a súbežne **aj vydavateľstvom periodických a neperiodických publikácií a dokumentov v Braillovom písme, vo zvukovom zázname, vo zväčšenom type písma, v reliéfnej grafike a v elektronickej forme**. Zároveň je jedným z najvýznamnejších subjektov v oblasti plnenia Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím v Slovenskej republike.

Knižnica pre nevidiacich ako inštitucionálny zdroj zhromažďovania, spracovávania, sprístupňovania a uchovávanía knižničných dokumentov pre zrakovo a inak zdravotne postihnutých v roku 2021 vykonávala všetky štandardné knižnično-informačné, edičné a vydavateľské činnosti **a podarilo sa jej splniť, dokonca v niektorých oblastiach aj prekročiť stanovené ukazovatele formulované v kontrakte na rok 2021.**

Prijatie špeciálneho režimu v knižnici nemalo zásadný vplyv na výkon knižničných činností v hodnotenom roku. Podarilo sa nám zvýšiť počet výpožičiek oproti minulému obdobiu aj vďaka vypožičiavaniu dokumentov cez výdajné okienko. Zásielkové služby pre čitateľov z celého Slovenska fungovali bez obmedzenia, avšak za zvýšenej hygienickej očisty vypožičiavaného knižničného fondu. Prioritou záujmu čitateľov počas pandémie sa stala digitálna knižnica s obsahom viac ako 8 250 zvukových kníh a časopisov.

Začiatkom roka 2021 sme v spolupráci s Centrom vedecko-technických informácií SR v Bratislave sprístupnili v digitálnej knižnici **253 titulov učebníc, pracovných zošitov a odporúčanej literatúry pre základné školy vo formáte PDF** pre žiakov špeciálnych základných škôl a žiakov študujúcich integrovane, s možnosťou ich stiahnutia v prístupnom formáte. Podľa dostupných informácií, na žiadnej inej webovej stránke nie sú zrakovo postihnutým čitateľom k dispozícii digitálne učebnice v takomto rozsahu. V roku 2021 sme oslovili Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR s požiadavkou na možnosť sprístupnenia ďalších digitálnych učebníc z Edičného portálu ministerstva. Digitálna knižnica SKN bola rozšírená aj o službu **e-Braille**, ktorá ponúka čitateľom možnosť sťahovania kníh v **Braillovom písme** a ich následné čítanie pomocou braillovskeho riadku.

Pandémia neovplyvnila ani produkciu časopisov v ich periodicite. Napriek tomu, že podmienky obsahového napĺňania predovšetkým autorsky zameraných periodík boli náročnejšie, usilovali sme sa publikovať články na čitateľsky zaujímavej úrovni. Intenzívnejšia spolupráca s externými dopisovateľmi umožnila pokryť širokú škálu tém aj celoslovenský záber jednotlivých aktivít. V druhej polovici roka 2021 sme spustili digitalizáciu a následné sprístupňovanie archívnych zvukových periodík, čím vzniknú pre čitateľa opäť nové, zaujímavé možnosti. Vydávanie časopisov pre zrakovo postihnutých považujeme naďalej za výsostne opodstatnené a v zastúpení tlače v rámci Slovenska jedinečné, nakoľko ide o špecifickú skupinu čitateľov s nárokmi i právami na prístupnosť k informáciám.

Záver roka 2021 sa v oddelení zvukových štúdií niesol v znamení kontinuálnej obnovy technickej a technologickej infraštruktúry v nahrávacích štúdiách. Realizácia prioritného projektu Inovácia technického zariadenia v nahrávacích štúdiách poskytne vysoký štandard v oblasti výroby zvukových dokumentov a komfort pre prácu zvukového technika a načítavateľa. Zvuková kniha pre nevidiacich v roku 2022 vstúpi do 60. roku svojho trvania. História nahrávania zvukových kníh pre nevidiacich na Slovensku sa začala v roku 1962, keď v provizórnych podmienkach, pomocou vtedy jediného dostupného nahrávacieho zariadenia, kotúčového magnetofónu, vznikla nahrávka prvej zvukovej knihy. Toto jubileum si knižnica plánuje pripomenúť sympóziom v máji 2022.

SKN je dlhoročným tvorcom Braillovo písma a reliéfnej grafiky nielen v podobe kníh či časopisov, ale aj v podobe kalendárov, rôznych orientačných či iných informačných nápisov, informačných tabuliek pre kultúrne inštitúcie či verejných dopravcov a podobne. Tieto materiály sa vyrábajú prostredníctvom nápisu vyrazeného na plastovú fóliu, alebo na plechovú maticu, pomocou

ktorej sa následne vtlačajú do rôznych materiálov a papierov o rôznej hrúbke a gramáži. Aby bolo možné Braillovo písmo alebo reliéfnu grafiku do plechu či plastu vtlačiť, embosovať, je potrebná značná tlačiarenská sila a údernosť. Dosiaľ na tento účel používame starý tlačiarenský stroj Marburger, ktorý v SKN slúži už niekoľko desaťročí. Tento stav je však nevyhovujúci z dôvodu, že aktuálny embosér matric nespĺňa potrebné parametre na efektívnu výrobu matric zodpovedajúcich súčasným požiadavkám legislatívy, trhu a nevidiacich užívateľov. Je poruchový a ťažko prispôsobiteľný aktuálnym potrebám v technologickom zabezpečení výroby matric či fólií s Braillovým písmom a reliéfnou grafikou. Z uvedeného dôvodu sme Ministerstvu kultúry SR predložili návrh prioritného projektu na rok 2022 na obstaranie nového tlačiarenskeho stroja Puma 7 od nemeckej spoločnosti Blista Brailletec Marburg, ktorý ponúka tlač na zinkové a hliníkové plechové matrice, ako aj na plastovú fóliu.

Slovenská autorita pre Braillovo písmo, ktorej úlohy od 15. decembra 2020 plní naša inštitúcia, bola zriadená na vytvorenie unifikovaných pravidiel tvorby a používania Braillovo písma a reliéfnej grafiky na Slovensku. Na tejto úlohe SABP intenzívne pracovala a už v roku 2021 bola vydaná prvá časť príručky *Pravidlá písania a používania Braillovo písma v Slovenskej republike : Písanie znakov a symbolov v Braillovom písme v slovenských textoch a základných odborných zápisoch v šesťbodovom zápise*. Nosným cieľom v roku 2022 bude vydanie druhej časti príručky *Pravidlá písania a používania Braillovo písma : Písanie znakov a symbolov v Braillovom písme v zápisoch pre prírodovedné predmety základných škôl*. K naplneniu tohto cieľa je potrebná úzka koordinovaná spolupráca s externými odborníkmi v týchto oblastiach, taktiež prijatie rozhodnutia o ďalšom smerovaní v oblasti braillovského notového zápisu na Slovensku. Očakávame preto ďalšie odborné diskusie v tomto smere. V oblasti propagácie Braillovo písma a reliéfnej grafiky SABP v roku 2022 vydá 12 častí nového podcastu s názvom *Stobodové šesťbodové*. V rámci podcastu prinesie poslucháčom zaujímavé informácie o Braillovom písme, jeho tvorbe a používaní, ale aj o ľuďoch a ich životných príbehoch spájajúcich sa s Braillovým písmom. Prvá časť podcastu bola prezentovaná 4. januára 2022, na 213. výročie narodenia Louisa Brailla.

Intenzívne rozvíjanie vzťahov s partnerskými organizáciami vo svete a účasť na viacerých zahraničných konferenciách ukázali, že Braillovo písmo a reliéfná grafika zažívajú vo svete výraznú obrodu, odborníci pracujúci v oblasti vzdelávania ľudí so zrakovým postihnutím dôrazne poukazujú na veľmi dôležitú a nezastupiteľnú úlohu Braillovo písma a reliéfnej grafiky v živote nevidiacich a slabozrakých. Práve prostredníctvom nich získavajú základné zručnosti, ako napríklad práca s textom, písanie a čítanie, gramotnosť, priestorová predstavivosť a podobne. SABP je inštitútom, ktorý zabezpečí integráciu doterajších spôsobov zápisu Braillovo písma a bude držať krok so súčasným rozvojom aktivít v oblasti Braillovo písma a reliéfnej grafiky vo svete.

Výzvou pre mobilizáciu aktivít SKN a Slovenskej autority pre Braillovo písmo v najbližších rokoch je aj pripravovaná zmena legislatívy v oblasti prístupnosti výrobkov a služieb pre osoby so zdravotným postihnutím z dôvodu prijatia smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb, ktorá nadobudla účinnosť dňa 27. júna 2019, s termínom transpozície do 28. júna 2022. V súvislosti s prijatím tejto smernice sme spolu s ďalšími inštitúciami pracujúcimi so zrakovo postihnutými občanmi konzultovali návrh zákona o požiadavkách na prístupnosť služieb pre osoby so zdravotným postihnutím a o doplnení niektorých zákonov, predkladaný Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky na základe úlohy č. B.29 uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 491 z 2. októbra 2019. Slovenská autorita pre Braillovo písmo sa bude usilovať o zahrnutie Braillovo písma do procesu tejto implementácie v rámci medzirezortného pripomienkového konania, ako jedného z kľúčových prostriedkov sprístupňovania produktov a služieb osobám so zrakovým postihnutím na Slovensku. Opatrenie produktov Braillovým písmom alebo reliéfnou grafikou či prípadný sprievodný text služby so sebou prináša jednoduchý a efektívny spôsob ich sprístupnenia pre tieto osoby. Označením produktu či obohatením služby takýmto spôsobom sa Braillovo písmo a reliéfná grafika pre zrakovo postihnutého stanú okamžitými informáciami, teda informáciami čitateľnými bez použitia ďalších dodatočných technológií, a na ich základe sa v priamom čase dokáže rozhodnúť o ďalšom postupe, rovnako ako sú

okamžitými informáciami pre človeka bez zrakového postihnutia nápisy v čiernotlačí. Je nevyhnutné rozvíjať takéto zručnosti v čítaní a používaní Braillovho písma a reliéfnej grafiky, takéto zručnosti však nie je možné dostatočne motivovať bez podpory v oblasti sprístupňovania informácií v bezprostrednom ale aj všeobecnejšom okolí, vo verejných priestoroch, v obchodoch, v doprave a podobne. Zvýšenie dostupnosti prístupných výrobkov a služieb na vnútornom trhu a zlepšenie prístupnosti informácií tak umožní vytvoriť inkluzívnejšiu spoločnosť a súčasne uľahčí nezávislý život osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými. V nadväznosti na tieto zmeny SKN bude musieť byť pripravená na prípadné prijatie vnútorných zmien pre poskytovanie služieb v maximálnej možnej prístupnej forme, ale najmä byť pripravená na zabezpečenie servisu iným poskytovateľom so záujmom o sprístupnenie ich tovarov či služieb pre nevidiacich a slabozrakých používateľov. Z titulu jedinečného postavenia na Slovensku v oblasti prístupnej literatúry pre osoby so zrakovým postihnutím bude SKN jednou z prvých volieb pri konzultáciách alebo priamo pri tvorbe nástrojov sprístupňovania služieb iných poskytovateľov. Sme pripravení prvenstvo tejto pozície obhájiť.

Levoča 21. februára 2022

Ing. František Hasaj
riaditeľ

Správu vypracovali:

PhDr. Mária Bendíková, Mgr. Alena Repaská

Ing. Marián Ferko, Mgr. Michal Tkáčik, Mgr. Daniela Dubivská, Ing. Milan Heimschild, Ing. Ján Meluch

Príloha:

Schéma organizačnej štruktúry Slovenskej knižnice pre nevidiacich Mateja Hrebendu v Levoči
platná k 31. 12. 2021

**SCHÉMA ORGANIZAČNEJ ŠTRUKTÚRY
SLOVENSKEJ KNIŽNICE PRE NEVIDIACICH MATEJA HREBENDU V LEVOČI
PLATNÁ K 31. 12. 2021**

